Panzer. II. 88. 539; IV. 360. 539

Editio princeps.

Desert initio duo folia

fine copy rare

John Blackie 1862

Georgius Kloß, M.D.

Francofurti ad Moenum.

349 Apician Morsels, or Tales of the Table, Kitchen, and Larder, new Code of Eaties, Epicurean Precepts, Nutritive Maxims, &c. sm. 8vo. *half. mor. plates*, 2*s*. *pub*. 8*s*. 1829

THE
I.&.R.E.R.
PENNELL
COLLECTION
LIBRARY OF CONGRESS

-3140-
42 A

Laſeratum
Oenogarum. intubera
Oxyporium
Hypotrima
Oxygarum digeſtibile
Mortaria
Ciminatum in oſtrea de conchiliis.

Apicii Celii epimeles incipit liber primus cōditum paradoxum.

Onditi paradoxi compoſitio: mellis partes
e xv. in æneum uas mittunt in premiſſis inde
ſextariis duobus vt in coctura mellis vinum
de coquas: quod igni lento: & aridis lignis calefactum cōmotum ferula dū coquitur. Si efferuere cœperit vini rore cōpeſcitur p̄ter quod ſubtracto igni in ſe redit. cū pfrixerit rurſus accēditur. hoc ſecūdo ac tertio fiet. Actum demū remotum a foco poſtridie deſpumatur cum piperis vnciis quattuor iam triti maſticis ſcrupulo .iii. folii & croci dragmę ſingulę: dactilorū oſſibus torridis quoq; hiſdē dactilis vino mollitis intercedente prius ſuffuſione vini de ſuo modo ac numero: vt tritura lenis habeatur: his oībus paratis ſupmittes vini lenis ſextaria. xviii. carbones perfecto addere duo milia.

Conditum meliromum.

Latorum conditum melirom̄ perpetuum:
u quod ſubminiſtrat p viam peregrinanti: pip
tritum cū melle deſpumato i cupellā mittis

conditi loco: & ad momentum quantum sit bibẽdum tantum: aut mellis proferas: aut vinum inferas: sed sua serit non nihil vini melíromo mittas adiiciendum ꝓp exitum solutiorem.

Absynthium romanum.

a Bsynthium romanum sic facies. Conditi cameríni p̃ceptis vtiq; ꝓ absynthio cessante: in cuius vicem absynthi ponthici purgati terẽ qiq; vnciam thebaicam dabis. mastícis folii. iii. scrupulos senos. croci scrupulos. iii. vini eiusmodi sextarios. xviii. carbones amaritudo non exigit.

Rosatum sic facies.

f Olia rosarum albo sublato imo inseris: vt sutilis facias: vt vino q̃ plurimas infundes: ut septem diebus i vino sint. post septẽ dies roxã de vino tollis & alias sutiles recentes similiter mittis vt p̃ dies septem i vino requiescant & rosam eximis similiter & vinum colas: & cum ad bibendũ voles vti addito melle rosatum cõficies. Sane custodito vt rosam a rore siccam & optimam mittes similiter ut supra & deuiolatium facies: & eodem modo melle temperabis. Rosatum sine rosa sic facies. Folia citri viridia in sportella palmea in dolium musti mittes anteq̃ ferueat: & post quadraginta dies exime cum necesse fuerit mel addes & pro rosato vtere.

Oleum liburnicum.

i Noleo hyspano mittes helenium & ciperi &

folía laurí non vetuſta: tunſa omnía: & cribellata ad le-
uiſſimum redacta & ſales fricſos tritos: & per triduum
vel plus permiſce diligẽter. poſt hæc aliquanto tempo
re patere requieſcere: & liburnicum omnes putabunt.

Vinum ex atro candidum ſic facies.

Omẽtum ex faba factum vel ouorum trium
l alborem í lagenam mittís: & diutiſſime agí
tas: ſal adieceris candidum: & cinerem vitis
albæ ídem faciunt.

De líquamíne emendato.

Iquamen ſi odorem malum fecerít: vas ína-
l ne íuerſum fumiga lauro & cupſſo & in hoc
liquamen funde ante ventilatũ: ſi ſalſum fue
rít mellís ſextaría mittís & nouem ſpícas & emendatí:
ſed & muſtum recens ídem preſtat.

Vt carnes ſine ſale quouís tpe ſint recentes.

Arnes recẽtes quales volueris melle tegant̃:
c ſed vas pẽdeat: & quando volueris vtere. hoc
hieme melius fit. æſtate paucís díebus dura-
bit. & ín carne cocta ítídem facies.

Callũ porcínũ vl̃ bubulũ & vncella cocta ut díu durẽt.

N ſinapí ex aceto: ſale: melle facta mittis vt
í tegantur: & quãdo voluerís vtere miraberis.

Vt carnem ſalſam dulcem facías.

Arnem dulcem ſalſam facies: ſi príus í lacte
c coquas: & poſtea in aquam.

Vt piſces freti díu durent.

e Odem momento quo frīguntur & leuantur ab aceto calído perfunduntur.

Oſtrea vt díu durent.

u As ab aceto aut ex aceto vaſculum pícatum laua: & oſtrea compone.

Vt vncía laſarís toto tempore vtarís.

l Aſer ī ſpacioſum doliolum cum míttís & nucleos pineos vt puta vigintí: cūq; vtendum fuerit laſere nucleos conteres. exín cíbís miraberís ín ſapores. & tantum numero nucleorum doliolo reſerentur.

Vt dulcía mella díu durent.

a Ccípies quod græcí dícunt nechon: & facíes farínam & admíſces cum melle eo tempore quo dulcía facturus es.

Vt mel malum bonum facías.

m El malum bonū facíes ad vendendū: ſi vnam partem & duas boní ſimul míſcueris.

Mel corruptum vt probes.

h Elenium ínfundes ín melle & íncende: ſi ícorruptum eſt lucet.

Vuæ vt díu ſeruentur.

a Ccípies vuas de víte illeas: & aquā fluuialē ad tertías decoquēs & míttis ín vas ī quo & vuas míttis. vas pícarí & gípſarí facíes. & ī locū frígidū vbí ſol acceſſū ñ hēt ponī facías. & qñ voluerís vuas vírídes īuenies & ípſā aquā ꝑ hydromelí ęgrís

dabis & si in ordeo obruas illæsas inuenies.

Vt mala granata diu durent.

i Naquã calidam feruentem merge: & statim leua & suspende.

Vt mala cidonia diu seruentur.

Ligis mala sine vicio cum ramulis et foliis &
e cõdies i vas: & suffundes mel & defrutum & diu seruabis.

Ficum recentẽ mala: pruna: pyra: cerasia vt diu serues: omnia cum peciolis diligẽter legito: & in melle ponito ne se contingant.

Citria vt diu durẽt i vas citrum mitte: gipsa: suspende.

Vt diu durent ex moris succum facito: & cum sapa misce: & in vitreo vasetum mora mitte custodies multo tempore.

Olera ut diu seruẽtur. olera electa non satis matura in vas picatum repone.

Lapæ ut diu seruentur ante accuratas & compositas perdes mirti baccis cum melle & aceto. Aliter sinapi tempera melle aceto: sale: & super compositas rapas infundes.

Tubera ut diu seruentur. Tubera: que aqua nõ vexaue rit cõponis in uas alternis: alternis scobem siccam mittis & gipsas & loco frigido pones.

Duracina persica vt diu durẽt: eligito optima: & mitte i muriã. postea die exime: & sphõgiabis diligẽter & collocabis in vas. fundes salem: acetum: saturciam.

Sales conditos ad multa. sales conditos ad digestionem: ad uentrem mouendum & omnes morbos & pestilentiam: & omnia frigora prohibent generari. Sunt autem suauissimi ultra quam speras. Sales cōes fractos lib. i. Sales ammonicos fractos lib. ii. Amineos vnc. i. semis. Thymi unc. i. semis. Apii seminis unc. i. ſ. Si apii semen mittere nolueris: petroselini mittis vnc. iii. origani unc. iii. Brocī unc. i. piperis nigri unc. iii. erucæ semē unc. i. semis hisopi cretici unc. ii. folium unc. ii. petroselinum unc. ii. aneti unc. ii.

Oliuas uirides seruare: ut quouis tempore oleum facias. Oliuas de arbore sublatas in illud mittis: & erunt tales quouis tempore quasi mox de arbore demptæ: de quibus si volueris oleum uiride facies.

Laseratū. laser cirenaicū vl' parthicū: tepida dissoluis cū aceto liquamine tēpatū. vel pip: petroselinū mētam siccā laseris radicē: mel: acetū: liquamen. Aliter pip: careū: anetū: petroselinū: mentā siccā: silfii foliū. maloba trū spicā idicā: costū modicū: mel: acetū: liquamen.

Oenogaꝝ: intubera: piper: ligusticum: coriandrū: rutā: liquamē: mel & oleū modice. Aliter thymū satureiā pip: ligusticū: mel: liquamen & oleum.

Oxyporꝝ: cumini vncias. ii. Zinziberis vnciā. i. nitri scrupuli. vi. dactiloꝝ piguiū scrupulos. xii. pipis vnc. i. mellis vnc. viiii. cuminū vel hiopicū: aut syria cū: aut lybycū aceto ifundes: sicca. & sic tundes. postea melle cō phendis. cū necesse fuerit oxyporo uteris.

Hypotrima:piper:liguſticū: mentam aridā nucleos pineos:vuā paſſam:cariotā:caſeū dulcē:mel:acetū:liq̄ men:vinum:oleū:defrutum aut cariotam.

Oxygaꝝ digeſtibile pipis ſemiunc.ſilfi gallici ſcrupu los.iii.cardamomi ſcrupulos ſex .cumini ſcrupulos ſex folii ſcrupulos.i.menta ſicca ſcrup. ſex. tūſa cribrataq; melle colligis cū op⁹ fuerit:liq̄mē & acetū addis.aīr pi pis vnc.i.petroſelini:carei:liguſtici vnc.ſingulas melle colligūt:vt cū opus fuerit:liquamē & acetū addes.

Mortaria:mētā:rutā:coriādrū: feniculū:oia viridia: liguſticū:pip:mel:liquamē.ſi opus fuerit acetū addes.

Cuminatum in oſtrea & conchilia:piper:liguſticum petroſelinū:mentā ſiccam:folium:malobatrum:cumi num:pluſculum:mel:acetum:& liquamen. Aliter pip: liguſticum:petroſelinū:mētam ſiccam: cuminum plu ſculum:mel:acetum:liquamen.

Explicit Apicii epymeles liber primus.

Iſicia
Hidrogarum:& apotermum:& ambolatum.
Vululæ botelli
Lucanicæ
Farcimina.

Incipit Apicii ſarcoptes liber ſecundus de Iſicia.

Iſicia fiūt maria de cāmaris & aſtacis:de loligie d ſepia:d locuſta. Iſiciū odies pipe:liguſtico: cu mīo:lafis radice. Iſicia de loligie ſblatis crimb⁹ i pulīm to tūdes.ſicuti aſſolē pulpa:& i mōtario & i liq̄mie dili

genter fricatur. & exinde isicia plastantur. Isicia de scil lis uel de cammaris amplis. Cammari vel scyllæ de testa sua eximuntur & in mortario triuntur: cum pipere & liquamine optimo pulpæ Isicia plastantur. omenta ta ita fiunt. Assas iecur porcinum & eum eneruas. An te tamen teras piper: rutam: liquamen. & sic supermittis iecur & teres & misces sicut pulpa omentata: & singula inuolutantur folia lauri. & ad fumum suspendun tur quã diu uoles. Cum manducare uolueris tolles de fumo: & denuo assas. & succum adiicies in mortarium piper: ligusticum: origanum fricabis: suffundes liquamen adiicies cerebella cocta. teres diligẽter ne astulas habeat. Adiicies oua quinq; & dissolues diligenter vt vnum corpus efficias. liquamen temperas: & in patella ænea ex inanies coquas. cum coctum fuerit versas in tabula nuda. Tessellas concides. adiicies in mortariũ: piper: ligusticum: origanum: fricabis in se. Cõmisces i caccabum: facias vt ferueat: cum feruerit: tractu cõfringes: obligas: coagitabis: & exinanies i volutari: piper asperges & appones isicia: ex sphondilis elixatos sphõdilos cõtere: & neruos eorũ eximes. deinde cũ eis alicã elixatam oua cõteres. pipere momento assabis œnogaro profundes: & pro isiciis inferes. Isicia omentata: pulpam concisam teres cum medulla siligino i vino infusi: pip liquamen si velis & baccã mixtam & temperatam simul cõteres. pusilla isicia formabis intus nucleis & pipere positis: iuoluta omento subassabis cum careno.

Isicia plena accipies: adipes fasiani recētes præduras & facis ex eo tessel as cum pipere liquamine: careno in isicio includes & idrogaro coquas & inferes. Idrogara ta Isicia sic facies. Teres piper: liguſticum: pyretrū mi nimum ſuffundes: liquamen temperas: aquā cisterni nam dum induces exinanies in caccabo. & tamē Isicia ad vaporem ignis pones & caleat. & sic ſorbeudū infe res in isicia. de pullo Iolæ floris li^{b}. i. liquaminis quarta rium: piperis ſemiuncia. Aliter de pullo piperis grana. xxxi. conteres: mittis liquaminis optimi cēlicem: care ni tantūdem aquæ. xi. mittis: & ad uaporem ignis po nes isicium ſimplex ad vnum liquaminis acetabulum: aquæ ſeptem mittes modicum apii viridis: triti piperis cocleare isicio la in coquas. & sic ad uentrem ſoluendū dabis. Idrogaro peces conditi addes Isicia de pano pri mum locum habent. ita ſi fricta fiant: vt callum vincāt Item ſecundum locum habent de cuniculis. Item quar tum locum habent de pullis. Item quintum locum ha bent de porcello tenero. Isicia multa ab alieno sic fuci es. teres: piper: liguſticum: origanum: modicum ſilſii. Zinziber minimum mellis modicum: liquamen tem perabis miſces. adiicies ſuper isicia: facies vt ferueat cū bene uoluerit a mulo obliga ſpiſſo: ſubruendum feres a mulum. Aliter: piper teres pridie infuſi: cui ſubinde li quamen ſuffundes: ita ut bene tritum ac luculentum facias piperatum: cui defrutum admiſces: quod fit de cotoneis: quod ſole torrente in mellis ſubſtantiam co-

gitur: quod si non fuerit: vel camarum defrutum mittes: quod romani colorem vocant. Accipe deinceps a mulum infusum adiicies uel oriræ succum: & lento igni facias a mulatum. Aliter ossicula de pullis expromas. deinde mittis in caccabum porros anetum salem cum cocta fuerint addes piper apii semẽ. deinde oridiã infusã teres. addes liquamen & passum vel defrutũ oia misces & cũ isiciis inferes.

Apotermũ sic facies: alicã elixã nucleis & amigdalis depilatis: & in aqua infusis & lotis ex creta argentaria vt ad cãdorem pariter pducuntur cũ iã iã misce bis vuã passã carenum vel passum desuper cõfractũ asperges: & in volutari inferes.

Vululæ: botelli & bulbulæ isiciata & sic fiũt. piper tritũ & cuminũ: capita porroꝝ breuia duo ad mole purgata: ruta: liquamen: admisce enẽ: pulpæ bene tunsæ & fricatę. Denuo ipso subtrito ita ut cõmiscerí possit: mittas pipis grana & nuclei. & calcabis i materia bene lota. & sic coquũtur: & aqua & oleo liquamine fascículo porroꝝ & aneto. Botellũ sic facies. ex oui vitellis coctis nucleis pineis cõcisis. cepã: porrũ cõcisum. thus crudũ misces: piper minutũ. & sic intestinũ farcies. Adiicies liquamen & vinum: & sic coquas.

Lucanicas similiter vt suprascriptum est. lucanicarũ confectio. teritur piper: cuminũ: satureia: ruta: petrosel linum condimentum baccæ: lauri: liquamen: & admiscetur pulpa bene tunsa ita ut denuo bene cum ipo sub

trito fricetur cum liquamine admisto pipere integro & abundanti pinguedine & nucleis farcies intestinem p q̃ tenuatim pductũ: & sic ad fumum suspenditur.

Oua & cerebella teres: nucleos pineos: piper: liquam̃ laser modicum: & his intestinum implebis: elixas: postea assas: & inferes. Aliter coctam alicã & tritã cũ pulpa concisa: & trita vna cum pipere & liquamine & nucleis farcies intestinum & elixabis deinde cum sale assabis & cum sinapi iferes: vel sic concisum in disco. Aliter alicam purgas & cum liquamine intestini & abamine porro concisi minutatim simul elixas. Elixato tolles pinguedinem concides. & compendia pulpæ in se omnia commisces. Teres piper: liguisticum: oua tria: hæc omnia in mortaria permisces cum nucleis: & pipere integro: liquamine suffundes: intestina imples. elixas & subassas: & exornas cœnogaro safiani profundes.

Viriter assans.

Explicit liber secundus Apicii Sarco.

Vt omne olus smaradignum fiat pulmentarium ad uentrem.

Asparagos
Cucurbitas
Citrium
Cucumeres
Pipones melones
Maluas

Cimas & colliculos
Porros
Beras
Olisera
Rapas siue napos
Raphanos
Olus molle
Herbæ rusticæ
Vrticæ
Intybæ & lactucæ
Cardui
Funduli siue sphondili
Carotæ & pastinacæ
Incipit eiusdem cepuros liber tertius.

De oleribus.

T oē olꝰ smaradignū fiat si cū nitro coquaē.

Pulmentarium ad ventrem.

b Etas minutas: & porros reqetos elixabis. in patina cōpones. teres pip. Cuminū suffūdes liq̄mē: passum vt q̄dā ducēda sit. facias vt fer ueat. cū feruerit iferes sil̄ polipodiū i tepidā mittes. vbi mollierit rades. & minutū cū pipe: & cuminū tritū i patinā feruētē mittes & vtaris. Alr betaceos uarrōes uar robetacios sed nigros: quoꝝ detersas radices: & mulso decoctas cū sale modico & oleo i se cocta iusculū facere & potari melius: ēt si i eo pullus sit decoctus. Aliter ad vētrem apios virides cum suis radicibus lauabis & sic-

cabis ad solem: deinde albã & capita porrõꝝ simul elixabis in caccabo nouo. ita vt aqua ad tertias deferueat i. ex tribus eminis aquæ vna remaneat. postea teres piper liquamẽ. & aliquãtum mellis humore temperabis & aquam apiorum decoctorum colabis in mortario: & superfundes apio. cum simul feruerit appones. & si libitum fuerit apios adiicies.

Asparagi.

Sparagos siccabis: rursus i aquam calidam
a submittes.

Calloſiores reddes cucurbitas ad gustum: cucurbitas coctas expressas i patinam cõpones. Adii cies i mortarium piper cuminum silfi modici. i. laseris radicem rutam modicum liquamen & aceto tempera bis mittes defruti modicum ut coletur. ius exinanies i patia. Cũ ferbuerit iteꝝ ac tertio depões. & pip̃ miutũ aspges. Alr cucurbitas iuꝝ colocasioꝝ cucurbitas coq̃s ex aq̃ i modũ colocasioꝝ ters pip. cuminũ: rutã suffun des. acetũ. liq̃mẽ tẽpabis i caccabũ: cui adiicies & eas cucurbitas incisas expressas in ius mittes: vt ferueant a mulo oblígas: piper asperges & inferes. cucurbitas exprimis. sale asperges in patina compones teres pi per cuminum coriandri semen: mentam uiridem: lase ris radicem suffundes acetum adiicies carotam nucle um teres melle acetum liquamine defruto: & oleum temperabis & cucurbitas perfundes. cum ferbuerint piper asperges & inferes. Aliter cucurbitas elixatas ex

líquamíne oleo mero. Aliter cucurbítas frictas cœnoga
ro ſimplící & pípere. Aliter cucurbítas elíxatas & fri-
ctas ín patína cõpones. Cumínatum ſuperfundes mo
díco oleo ſuperadiecto feruere facias & inferes. Aliter
cucurbitas frictas tritas píper liguſticum cumínũ ori-
ganum cepam vínum liquamen & oleum a mulo obli
gabis ín patína & inferes. Aliter cucurbítas cum galli
na duracína tubera píper careum cumínum ſilſi condi
menta víridía menta apium coriãdrum puleium caro
mentam mel vínum líquamen oleum acetum.

Citrium.

ſ Il montanũ ſilſi mentã ſiccã acetũ líquamẽ.

Cumeres.

c Vcumeres raſos ſiue ex líquamíne ſiue ex
cœnogaro ſiue ructu & granitudíne tenerío
res ſentíes. Aliter cucumeres raſos elixabis
cum cerebellís elixis cumíno & melle modico. A pii ſe-
men líquamĩe & oleo bis obligabis. píper aſperges &
ínferes. Aliter cucumeres píper puleium mel vel paſſũ
líquamen & acetum ínterdum & ſilſi accedit.

Pipones & melones.

p Iper puleium mel vel paſſum líquamẽ acetũ
ínterdum & ſilſi accedit.

Maluas.

m Aluas mínores de grano ex líquamíne oleo
acetum maluas maiores in cœnogaro píper
líquamíne careno vel paſſo.

Cimas.

c Imas: cuminũ: salẽ: vinũ & oleũ si voles pip: ligusticũ: mentã: rutam: coriandrũ: folia colliculoꝝ: liquamen: vinũ: oleum. Aliter colliculos elixatos media bis sũma folioꝝ teres cũ coriãdro cepa: cumino: pipe: passo: vel careno: & oleo modico. Aliter colliculi assati in patina cõposita cõdiunt̃ liquamine oleo mero cumino: sup asperges porrũ: cuminũ: coriandrũ viridẽ sup concides. Aliter colliculi cõditi ut supra cũ elixis porris coquãt̃. Aliter colliculos cõdies vt supra admisces oliuas virides & simul ferueãt. Aliter colliculis conditis ut supra supfundes alicã elixã cũ nucleis & vua passa super asperges.

Porros.

p Orros maturos fieri: pugnũ salis aquã & oleum mixtũ facies: & ibi coquas & eximes cũ oleo liq̃mie mero & iferes. Al'r porros aptos foliis colliculoꝝ & iprimis coq̃s vt supra iferes. Al'r porros i bacca coctos vt supra iferes. Al'r porri quã elixati erũt. fabæ nõdũ cõditæ plurimũ admisce cõdituręꝫ: in q̃ eos manducaturus es.

Betas.

c Oncides porꝝ: coriãdꝝ: cuminũ vuã passã: farinã: & oia i medullã mittes ligabis & ita iferes ex liquamine oleo & aceto. Al'r betas elixas & sinapi oleo modico & aceto bene iferuntur.

Olisera.

o Lisera i fasciculũ redacta manu ex liquamie oleo & mero bñ iferunt̃ vel cũ piscibus assis.

Rapas siue napos.

Apos siue napos elixatos exprimes. deinde teres cuminū plurimum: rutam minus: laser particum: vel acetum: liquamē: defrutum & oleum modice feruere facias & inferes. Aliter rapas siue napos elixas inferes. oleum subinstillabis. Si uoles acetum addes.

Raphanos.

Aphāos cum piperato ita vt piper cū liquamine teres.

Olus molle.

Lus molle ex olisatro cocto ex aqua nitrata expressum concides: minutum teres piper liguſticum: satureiam siccam cum cepa sicca: liquamē: oleum & vinū. Aliter olus molle apiū coquas ex aqua nitrata excides & concides minutatim in mortario: teres piper liguſticum: origanū cepā vinū: liquamen: & oleum coquas in pultario: & sic apiū cōmisces. Aliter olus molle ex foliis lactucaꝝ cum cepis coquas ex aqua nitrata expressa: cōcides minutatim in mortario teres pip liguſticū: apii semē: mētam siccam: cepā liquamē: oleū: & vinum. Aliter olus molle ne arescat sūma quæqꝫ amputatur & purgamenta & caules malefactos in aqua absynthii contegito.

Herbæ ruſticæ.

Iquamen oleo aceto a manu uel in patina pipere cumino baccis lentisci.

Vrticæ.

u Rticam fœminam sole ĩ ariete posito aduersus ægritudinem sũmes si voles.

Intube & lactucæ.

i Ntuba ex liquamine oleo modico medice cepa concisa pro lactucis. hieme intube ex embãmate vel melle & aceto. Agri lactucas cũ oxyporo aceto: & modico liquamine ad digestionem: & inflationem & ne lactucæ lædãt cum vncias. ii. Gimber unc. i. Rutæ uiridis unc. i. dactilorum pinguiũ scrupulos. xii. piperis unc. i. mellis unc. viii. cumium æthiopum aut syriacum & postea infundes ĩ aceto. Cum sic cauerit dimidium coclearium liquamine & aceto modico misces: aut post cœnã dimidiũ cocleare accipies.

Cardui.

c Arduos liquamine oleo & ouis concisis: Aliter carduos: rutã: mẽtã: coriandrũ: feniculũ: omnia viridia teres. addes piper ligusticum: vel liquamen & oleum.

Sphondili vel fonduli.

s Phondili fricti ex œnogaro simplici. Aliter sphondili elixi ex sale oleo mero coriandro viridi conciso & pipere integro. Aliter sphondilos elixos perfundes a mulato infrascripto. Apii semen: rutam: mel: piper: teres: passum liquamen: & oleum modice a mulo obligas: piper asperges & inferes. Aliter sphondilos teres: cuminum: rutam: liquamen:

carenum modice oleum: coriandrũ viridem & porrum & sphondilos inferes p salso. Aliter sphõdilos elixatos prædurabis mittes in caccabũ oleũ liquamẽ piper: pas sũ: collocabis & obligas. Aliter sphõdilos elixatos con teres & neruos eorum eximes. deinde cum eis alica eli xata: & oua conteres: liquamen: piper: isicia ex his faci es cum nucleis & pipere in augumẽto assabis: cœnoga ro contínges: & pro isiciis inferes.

Carotæ seu pastínacæ.

c Arotæ seu pastínacæ fricto cœnogaro inferũ tur. Aliter carotas sale: oleo puro & aceto.

Aliter carotas elixatas concisas & cumino: oleo modico coques & iferes cuminatũ colioꝛ facies.

Explicit Apicii cepuros de oleribus liber tertius.

Capitula.

Salacattabia
Pastíne piscium oleum pomorum
Minutal de piscibus vel isiciis
Ptisana vel succum
Gustum.

Salacattabia.

f Alacattabia piper: mentam: apium: puleiũ: aridum: caseum: nucleos: pineos: mel: ace tum: liquamen: ouorum vitella: aquam recẽ tem: panem ex posca maceratum exprimes: caseum: bubulum: cucumeres in caccabulo compones interpo sitis nucleis mittes concisi capparis minuti secusculis

gallinarum ius profundes super frigidam collocabis: & sic appones. Aliter salacattabia apiciana adiicies in mortario apii semen: puleium: aridum: mentam aridā: Gingiber: coriādrum viridem: vuam passam: enucleatam: mel: acetum: oleum: & vinum conteres. adiicies i caccabulo panis picentini tria frusta: interpones pulpas pulli: glandulas hedinas: caseum: vestinum: nucleos pineos: cucumeres: cœpas aridas: minute concisas: ius supra perfundes. Insuper niuem sub ora asperges & inferes. Aliter salacattabia. panem alexandrinum ex cauabis in posca macerabis. Adiicies in mortarium piper: mentam: alium: coriandrum viridem: caseum bubulum sale conditum: aquam: oleum: insuper vinum: & inferes.

Patina piscium olerum & pomorum.

Atina quottidiana: cerebella elixata teres. p tñ piper cuminum: laser cū liquamine: careno cū lacte: & olus ad ignē lenē vl' ad aquā calidā coqs. Al'r patia versatilis nucleos: nuces fractas teres eas & teres cū melle pipe liq̄mie lacte & ouis: olei modicū. Al'r patina titsū lactucæ teres cū pipe liq̄mine careno: aquā oleo coques: ouis obligabis: pip asperges & iferes. Al'r patina frisilis accipies olisatra purgas: lanas: coqs. Adiicies i mortario pip scrupulos. vi. suffundes liquamē fricabis: postea adiicies cerebella fricabis interim adiicies olisatra & simul cōteres postea frāges oua. viii. Adiicies cyatum liquaminis. vini cyatū passi

cyatum: contrita simul temperabis. patinam perūges
impones ītermospodio. postea quod coctum fuerit: pi
per asperges: & inferes. Aliter patia de asparagis frigi-
da accipies asparagos purgatos i mortario fricabis aq̄
suffundes: pfricabis: p colū colabis: & mittes ficedulas
curtas tres: i mortario piperis scrupulos. sed adiicies li-
quamen fricabis vini cyatū: vini passi cyatum mittes i
caccabulum olei unc. iii. illic ferueant pungues patinā.
in ea oua. vi. cum cœnogaro misces cum succo asparagi
impones cineri calido. mittes ipensam suprascriptam:
tunc ficedulas cōpones coques piper aspges & inferes.
Aliter patina de asparagis adiicies in mortario aspara
gorum præcisuras: quæ proiiciuntur. teres piper: ligu-
sticum coriandrum uiridem: satureiam: cepam: vinum
liquamen & oleum succum transferes in patellam pun
ctam: & si uolueris oua dissolues ad ignem: ut obliget:
piper minutum asperges. Aliter patinam ex rusticis si
ue rinis: siue sinapi viridi: siue cucumere: siue colliculis.
ita facies si uolueris substernes pulpas piscium vel pul-
lorum. Aliter patina de sambuco calida & frigida. Ac-
cipies semen de sambuco purgabis: ex aqua decoques
speculum ex siccabis patinam: compones ad surcellū:
adiicies piperis scrupulos. vi. suffunde liquamē: postea
adiicies liquaminis cyatum. i. vini cyatum: passi: cya-
tum teres. tantum in patinam mittes olei unci. iiii. po-
nes intermospodio & facies ut ferueat. Cum ferueri
franges postea oua. vi. agitabis: & patinam sic obliga

bis. Cum obligaueris: piper asperges & inferes patinæ de toris accipies rosis & ex foliabis. album tolles. mittes in mortarium. suffundes liquamen: fricabis: postea mittes liquaminis cyatum vnum: & succum p colū colabis. Accipies cerebella quattuor eneruabis & teres: pipis scrupulos. viii. suffundes ex succo fricabis. postea oua octo frangis. vini cyatum vnum passi cyatum vnū olei modicum. postea patinam perūges: & eam impones cineri calido: & sic impēsam supradictam mittes cum cocta fuerit intermospodio: piperis pulucrem sup asperges & inferes. Aliter patina de cucurbita. Cucurbitas elixas & fractas: in patina compones: cuminatū superfundes: modico oleo superadiecto: feruere facias: & inferes patina de apabadiade ex oleo maceras in cumana compones. adiicies oleum: liquamen: vinum. Alligas fasciculos rutæ & origanum: & subide fasciculos: apabadialis cum cocta fuerit proicies fasciculos: & piper asperges & iferes. Aliter patina de abua siue apua pulpas piscis assi uel elissi minutatim facies ita abundanter: ut patinam qualem uoles adimplere possis: teres piper: & modicum rutæ: suffundes liquamen quod satis erit & olei modicum & commisces i tina cum pulpis. sic & oua cruda confracta: & unum corpus fiat. de super leuiter compones: vrticas: marinas: ut non eum ouis misceantur. impones ad uaporem vt cum ouis ire possint: ut cum siccauerit: super aspergis pipes tritum: & inferes ad mentam: nemo agnoscet quid manducet.

Aliter patinam ex lacte nucleos infundes: & siccas eos recentes impreparatos habebis accipies patinam. & i ea compones singula isfrascripta: mediana maluarum & betarum & porros maturos apios olus molle & viri dia elixa. pullum raptum & iure coctum cerebella elixa lucanica oua dura per medium icisa mittes. logano nes porcinos ex iure tarentino farsos coctos: concisos i cinere pullorum pulpas: piscis fricti: urticas marinas pulpas ostreorum: caseos recentes alternis compones: nucleos & piper integrum asperges. Ius tale ,pfundes: piper liguisticum apii semen silfii coques. At vbi cocta fuerit lac colas: cui cruda oua commisces vt vnum corpus fiat. & super illa omnia perfundes cum cocta fuerit echino recentiores piper asperges & inferes. Patinã apicianam sic facies. frusta suminis cocti pulpas piscium: pulpas pulli: ficedulas vl' pectora turdorum cocta: & quæcunq; optima fuerint. hæc omnia concides diligẽter præter ficedulas. oua uero cruda cum oleo dissoluis: teres: piper: liguisticum: suffundes: liquamen: vinũ passum: & in caccabum mittes: ut calefiat: & a mulo obligas. Antea tamen pulpas concisas vniuersas illuc mittes: & sic bulliat. At ubi coctum fuerit leuabis cum iure suo: & in patella alternis detrulare fundes cum piperi grana integra: & nucleis: pineis: ita ut per singula coria substernas diploidem: in laganum similiter quot quot lagana posueris tot trullas imples desuper adiici es vinum uero laganum fistula percuties: & super im-

pones: píper: aſperges: ante tamen illas pulpas: ouis confractis obligabis: & ſic in caccabum mittes: tum impenſam patellam æneam qualem debes habere ſi ſra oſtendatur patina quottidiana.

Accipies fruſta ſuminis cocta: pulpas piſciũ coctas: hæc omnia condies diligenter. Accipias patellam æneam oua confringes in caccabum & diſſolues adiicies i mortarium: píper: liguſticum origanum: fricabis ſuffundes: liquamen: vinum: paſſum: & oleum modice ex inanies in caccabum facies ut ferueat. Cum feruerít: & obligas pulpas: quas ſubcultraſti in ius mittis. ſubſterne diploides: patinam æneam: & trullam plenam pulpæ: & diſpergis oleum: & laganũ pones ſimiliter: quot quot lagana poſueris: tot trullas impenſæ adiicies. vnũ laganum fiſtula percutis: a ſuperficie uerſas in diſcum: inſuper in ſuperficiem pones: píper: aſperges & iferes.

Patina uerſatilis uice dulci: nucleos: pineos: nuces: fractas: & purgatas attorebis eas: teres cum melle pípere liquamine lacte ouis modico melle: & oleo: patellam tirotaricam ex quocunq; ſalſo uolueris coques: ex oleo exoſſabis & cerebella cocta pulpas piſcium. Iecuſcula pullorum: caſeum: mollem: excaldatum: hæc omnia calefacies in patella: teres: píper: liguſticum: origanum: rutæ: baccam: vinum: mulſum: oleum: patella ad lentũ ignem: ut coquatur: ouis crudis: obligabis: ador

dinabis cuminum minutum: asperges & inferes.

Patellam siccam isicia de tursione eneruabis cocides minutatim: teres piper ligusticum: origanum: petrosel linum: coriandrum: cuminum rutæ baccam: mentam siccam ipsum tursionem: isicia deformabis. Vinum liquamen: oleum coques. coctum in patellam collocabis. ius i ea facies: piper ligusticum: satureiam: cepam: vinum: acetum: oleum: transferes in patellam coques a mulo obligas: timum & piper minutum asperges: & de quacunq; libra si uolueris facies ut supra.

Patina de apua. fricta apua lauas oua confringes: & cum aqua cõmisces. adiicies liquamen: vinum: oleum: facias ut ferueat & cum feruerit mittes apuam cum duxerit subtiliter versas facies ut colore cœnogarum simplex perfundes piper asperges & inferes.

Patina ex lagitis & cerebellis: friges oua dura cerebella elixas & eneruas cirema pullorum coques. hæc omnia diuides preter piscem compones in patina præmista salsum coctum in medio pones: teres piper ligusticum. suffundes ut dulcis sit: piperatum mittes in patinam facies ut ferueat: cum ferbuerit ramorutæ agitabis: & a mulo obligabis.

Patina a mulorum loco salsi mulos rades in patina nuda. Compones adiicies ut ferueat cũ ferbuerit: mulsum mittes aut passum piper asperges & inferes.

Patina piscium loco: salsi pisces qualeslibet curatos friges in patina compones adiicies olei quod satis est.

& salsum interpones facies ut ferueat: cum ferbuerit: mittes mulsum & ius agitabis.

Patina piscium: pisces qualeslibet rades & duratos mittes cepas siccas: alcalonias vel alterius generis concides in patinam & pisces super compones. adiicies liquamen oleum cum coctum fuerit: salsum coctum in medio pones. addendum: acetum: asperges: & coronā bubulam.

Patellam lucretianam: cepas pallacanas purgas. viridia earum proicies in patinam cōcides liquaminis modicum oleum & aquam dum coquitur: salsum crudum in medium ponis. At ubi cum salso prope cocta fuerit melle cocleaī asperges aceti & defruti pusillum gustas si fatuū exuerit liquamen adiicies si salsum mellis modicū & coronā bubulam aspergis ut bulliat.

Patina zomore ganonas crudos quoslibet pisces ī patina cōpones. adiicies oleum: liquamen: vinum coctū. fascículum porri: coriandri: dū coquatur: teres pip lingustícum: origani fascículū de suo sibi fricabis: suffundes ius de suo sibi: oua cruda solues tempera exinanies in patinam facies vt obliget: cum tenuerit piper asperges & inferes.

Patina ſoleaꝝ. soleas battues & curatas cōpones in patina adiicies oleum: liquamen: vinum: dū coqtur teres pip: lingustícum: origanū fricabis: suffundes ius oua cruda vt vnum corpus facies. sup soleas refundes lento igni & coq̄s. cum duxerit piper aspergis & inferes.

Patina de piscibus: piperis unc. garceni eminam conditi eminam olei unc. ii.

Patina de piscibus: vuam passam: piper: liguisticum: origanum: cepam: vinum: liquamen: oleum: non feres in patellam: cum cocta fuerit: adiicies in ipsam piscibus coctos: a mulo obligas & inferes.

Patina de piscibus: dēticem auratam: & mugilem accipies pisces curatos: subassabis: postea eos in pulpas carpeas: deinde ostrea curabis. Adiicies in mortariū: piperis: scrupulos. vi. suffundes liquamen: fricabis: postea adiicies liquaminis: cyatum vnum: vini cyatum: vnum: mittes in caccabū: & olei unc. iiii & ostrea: cēno garum facies feruere: cum ferbuerit: patinam pungis & in pulpam suprascriptam mittes: & in condituram de ostreis facies: vt ferueat: cum ferbuerit franges: oua xl. infundes super ostrea: cum strinxerint piper: aspergis & inferes.

Patina de pisce lupo. teres: piper: cuminum: petroselinū: rutam: cepam: mel: liquamen: passum olei guttas.

Patina de sorbis calida & frigida: accipies sorba: purgas i mortario fricabis p colū colabis cerebella enerua bis. quattuor cocta mittes i mortario: pipis scrupulos viii suffundes liquam fricabis: adiicies sorbali se otēpabis. frāges oua. viii. adiicies cyatū liquaminis vnū: patinā mūdā punges & itermospodio pones & sic eā ipēsā mittes: ac subtus supra termospodiū habeat: cū cocta fuerit: pip minutum aspergis & inferes.

Patina de piſcibus perſica duriora purgabis fruſtatī: concides: elixas in patina cōpones: olei modicū ſup in ſtillabis & cum cuminato inferes.

Patina de pyris: pyra elixa & purgata ē medio teres: cum pipere: cumino: melle: paſſo: liquamine: oleo: modico: ouis myxis: patinam facies piper: ſuper aſpergis & inferes.

Patina vrticarum calida & frigida: vrticam accipies: lauas. colas p colū. ex ſiccabis in tabula: eam concides teres piperis ſcrupulos. x. ſuffundes liquamen fricabis poſtea adiicies liq̄minis cyatos duos: olei unc. vi. Caccabus ferueat. Cum ferbuerit coctum tolles ut refrigeſcat. poſtea patinam mundam perunges. franges oua octo: & agitabis perfundes ſubtus ſupra cinerem calidum habeat coctum: piper minutū aſpergis & iferes.

Patina de cydoniis. Mala cydonia cum portis melle liquamine oleo defricato coqueſcet: inferes vel elixata ex melle.

Minutal marinum piſces inc accabum adiicies liquamen: oleum: vinum: cocturam: porros capitatos: coriādrum: minutatim ocides iſiciola de piſcibus minuta facies: & pulpas piſcis cocti cum caparis urticas marinas bene lotas mittes hæc omnia: cum cocta fuerint: teres: piper: liguſticum: origanum fricabis: ſuffundes liq̄men: ius de ſuo ſibi exinanies in caccabum. Cū ferbuerit: tractā ofringes: obligas: cum ferbuerit agitas: pip aſpergis & inferes.

Minutal tarentinum concides in caccabum albamẽ de porris minutatim: adiicies oleum: liquamen: coctu ram isiciola vel demiuta & sic temperas vt tenerum sit isicium tarentinum facies. Inter isiciam confectionem inuenies ius tale facies. piper: liguſticum: origanum fri cabis: ſuffundes liquamen. ius de ſuo ſibi vino & paſſo temperabis: mittes in caccabum: cum ferbuerit tractã confringes: obligas: piper aſpergis & inferes.

Minutal apicianum: oleum: liquamen: vinum: porrũ capitatum: mentam: piſciculos: isiciola minuta teſticu los caponum: glandulas porcellinas. hæc omnia in ſe coquantur: teres: piper: liguſticum: coriandrum viridẽ vel ſemen. ſuffundis liquamen: adiicies mellis modicũ: & ius de ſuo ſibi vino & melle temperabis facias ut fer ueat cum ferbuerit tractam confringes: obligas: coagi tas: piper aſpergis & inferes.

Minutal matianum: adiicies in caccabum: oleum: li quamen: cocturam concides porrum: coriandrum: isi cia minuta: ſpatulam: porcinam coctam: teſſellatim: concides cum ſua ſibi tergilla. facies vt ſimul coquan tur media coctura mala matiana purgata intrinſecus conciſa teſſellatim mittes dum coquitur: teres: piper: cuminum: coriandrum: uiridem vel ſemen: mentam: laſeris radicem: ſuffundis acetum: mel: liquamen: de frutum: modice. & ius de ſuo ſibi aceto modico tempe rabis. cum ferbuerit tractam confringes. & ex ea obli gas piper aſperges & inferes.

Minutal dulce ex citriis: adiicies in caccabo oleum li quamē coctūrā porrum capitatum cōcides coriandrū minutatim: ſpatulam porcinam coctam iſiciola minu ta. dum coquitur teres piper cumino coriādrum vel ſe mē: rutam viridem: laſeris radicem. ſuffundis: acetum: defrutum. Ius de ſuo ſibi aceto temperabis ut ferueat. Cum ferbuerit: citriū purgatum introferas teſſellatim conciſum & elixatum in caccabum mittes: tractam cō fringes & ex ea obligas. pip aſpergis & inferes.

Minutal ex p̄coque: adiicies in caccabo oleum: liqua men: vinum: concides cepam aſcaloniam aridā. ſpatu lam porcinam coctam teſſellatim concides. his oibus coctis teres piper: cuminum: mentam: ficcam anetum ſuffūdis mel: liquaī: paſſum: acetū: modice ius de ſuo ſibi temperabis p̄coqui enucleata mittes. facies vt iſer ueāt donec pcoquantur: ſracta ofringes. ex ea obligas piper aſpergis & inferes.

Minutal ex iocinoribus & pulmonibus leporis. inue nies iter lepores quēadmodū facies. adiicies i caccabū liquamē: vinū: oleū: cocturā porroꝝ & coriādrum con ciſum: iſicia minuta: ſpatulā porcinam coctā teſſellatī: conicſam & in eūdem caccabū mittes. Dū coquitur te res: piper: liguſticum: origanum. Ius de ſuo ſibi vino & paſſo temperabis facies ut ferueat: cum ferbuerit tra ctam confringes: & ex ea obligas: piper aſpergis & in feres. Minutal ex roſis eodē iure ſupraſcripto ſed paſ ſum plus adiicies.

Ptisana vel succum.

Tisanam vel succū. ptisanam sic facies ptisa
p nam lauando fricas. quam ante diem infun-
des. Impones supra ignem calidum cum fer
buerit mittes olei satis & aneti modicum: fasciculum:
cepam: siccam satureiam & coledium vt vbi coquātur
pp succū mittes coriandrū viridē & salē simul tritū. &
facies vt ferueat. Cū bene ferbuerit tolles fasciculum &
transferes in alterū caccabū. ptisanā sic ne fundū tāgat
pp cōbusturā ligas & colas in caccabo. supra acronem
coloesium teres pip: ligusticū: pulei aridi modicū cumi
nū & silsi frictū: vt bene tegaē suffundis acetū defrutū:
liquamē refundis in caccabū: sed coloesium acronē fa-
cias vt ferueat super ignem lentum. Ptisanā barricam i
fundis Cicer: lenticulam pisa. defrixas ptisanam. & cū
leguminibus elixas. vbi bene bullierit: olei satis mittis:
& sup viridia concidis porrū: coriandrū. anetū: phœni
culum: betā: maluam: colliculū: molle & viride minuta
tim cōcisa i caccabum mittis. colliculos elixas. & teres
phœniculi semen satis origanum silsi. liguslicum post
q̄ tribueris liquamine temperabis: & sup legumina re-
fundis & agites. Colliculos minutas sup concidis.

Gustum.

Vstum versatile: albas: betas: minutas: por-
g ros: requietos: apios: bulbos: cocleas: elixas
Gingibera: pullorū: ancellas: isicia coquas:
ex iure perungis patinam: & folia maluarum subster-

nis & premixta olera componis: sicut laxa permisces: bulbos inuersos damascenas cocleas: isicia lucanicas breues concidis: liquamine oleo: vino: aceto: ponis ut ferueat. Cum ferbuerit teres piper: ligusticum: gingiber: pyretrum modicum fricabis. suffundis & facies ut bulliat. patina oua complura confringis: & ius mortarii reliquum cõmoues. commisces patinam obligabis. Dum ducis œnogarum ad eam sic facies. Teres piper: ligusticum: fricabis: suffundis: liquamen: & vino: passo temperabis in caccabulo mittis olei modicum facies vt ferueat: cum ferbuerit a mulo obligas: patinam versas in lancem: folia maluarum ante tollis œnogaro pfundis. insuper: piper: aspergis & inferes.

Gustum de oleribus condies. bulbos liquamine oleo & vino cum cocti fuerint: iocinora porcelli & gallinarum & vngellas & scellas diuisas. hæc omnia cum bulbis ferueant: cum ferbuerint teres piper ligusticum: suffundis liquamen vinũ & passum vt dulce sit ius de suo sibi suffundis. reuocas i bulbos cum ferbuerint ad momentum obligas.

Gustum de cucurbitis farsilibus. Cucurbitas a latere subtiliter ad modum tessellæ oblongæ decidas & excauas & mittis in frigidam impensam ad eam sic facies. Teres piper ligusticum. origanum suffundis liquamẽ: cerebella cocta teres oua cruda dissolues & mittes vt vnum corpus efficias liquamie temperabis & cucurbi

tas supraſcriptas nō plene coctas: & ex ea impensa im
ples. de teſtella ſua recludis: ſurdas & coctas eximes &
frigis cœnogarum ſic facies. teres piper liguſticum: ſuf-
fundis uinum & liquamen paſſo temperabis. olei mo-
dicum mittis in caccabum: & ſic facias ut ferueat. cum
ferbuerit a mulo obligas. & cucurbitas frictas cœnoga
ro perfundis: & piper aſpergis & inferes.

Guſtum de percoquis. Duracina primoticа puſilla p̄
coquia purgas enucleas: in frigidam mittis: in patina
componis. teres piper: mētam ſiccam. ſuffundis liqua
men: adiicies mel: paſſum vinum & acetum refundis i
patina ſuper precoquia: olei modicum mittis & lento
igni ferueat. a mulo obligas. piper: aſpergis & inferes.

Explicit Apicii pandecter liber quartus. Capitu.

Pultes
Lenticula
Piſa
Concicla
Tiſana & alica
Fabatia viridis & baianæ
Fœnum græcum
Faſcoli & cicer.

Pultes.

Vltes lulianæ ſic coquantur. Alica purgata i
p fundis. coques facies vt ferueat cum ferbue-
rit oleum mittis. cum ſpiſſauerit ligas diligē
ter. Adiicies cerebella duo cocta & ſelibrā pulpæ quaſi

ad esicia liate cum cerebellis teres: & in caccabū mittis. Teres piper: liguſticum phœniculi ſemen ſuffundis liquamen: & vinum modice mittis in caccabum: ſupra cerebella & pulpam vbi ſatis fuerit: cum iuſ mi ſces. Ex hoc paulatim alicam condies: & ad trullā per miſces: & lias: vt quaſi ſuccus videatur.

Pultes cum iure œnogari cocti: pultes œnogari bñ cocti iure cōdies copadias inulam ſiue alicam coctā: hoc iure condies: & cum copodiis porcinis apponis œno cocti iure conditis.

Pultes tractogale lactis ſextariū: & aquæ modicum mittis in caccabo nouo: & lento igni ferueat: teres ſorbiculos tracte ſiccas & confringis & partibus in laſū mittis ne vratura quædam miſcendos agitabis cum cocta fuerit vt: & ſuper ignem mittis: melle ex muſteis cum lacte: ſimiliter facies: ſalem & oleum: minus mittis.

Pultes alicam purgatam infundis: coques dum ſerbuerit oleum mittis. Cum ſpiſſauerit adiicies cerebella duo cocta: & ſelibram pulpæ quaſi ad esicia: liate cum cerebellis teres: & in caccabum mittes. Teres piper: liguſticum phœniculi ſemen ſuffundis: liquamen & merí modicum & mittis in caccabum: ſupra cerebella & pulpam: vbi ſatis fuerit: cum iure miſces. Ex hoc paulatim alicam condies: ſed ius vt quaſi ſuccus videatur.

Lenticulam.

Enticulam ex sphondilis siue fondilis accí-
I pies caccabum mundum adiicies in morta
rium piper: cuminum: semen coriandri: mẽ
ta rute pulei fricabis. Suffundis acetum: adiicies mel
liquamen: & defrutũ aceto temperabis: reexinanies i
caccabos sphondilos elixatos teres & mittis vt ferue
ant. Cum bene ferbuerint obligas: adiicies iuolutarí
oleum viridem lenticulam.

De castaneis: accipies caccabum nouum & casta-
neas purgatas diligenter mittis adiicies aquam & ni
trum modice facias vt coquatur. Cum coquitur mit-
tes in mortario: piper: cuminum: semen: coriandri:
rutæ: laseris radicem: mentam: puleium: fricabis. Suf
fundis: acetum: mel: liquamen: aceto: temperabis:
& super castaneas coctas refundis. Adiicies oleum:
facies vt ferueat. Cum ferbuerit tutundabis vt i mor
tario trias. Gustas si quid deest: addes cum inuolita-
re miseris: addes oleum viridem. Aliter lenticulam
coquis: cum despumaueris porrum & coriandrum vi
ridem supermittis. Coriandri semen: puleium: lase-
ris radicem: semen: mentæ & rutæ suffundis: acetum
adiicies: melle: liquamine: aceto: defruto temperabis
adiicies oleum agitabis: si quid opus fuerit mittis: a
mulo obligas: Insuper oleum viridem mittis: piper as
pergis & inferes.

Pisa

Pisum coques cum despumauerit: porrum: coriandrum: & cuminum supramittis. Teres: piper: liguisticum: careum: hoc est carauita careum anetū: ocymum viridem suffundis: liquo & liquamine temperabis: acies vt ferueat. Cum ferbuerit agitabis. si quid defuerit mittis & inferes.

Pisam farsilem coques: cui oleum mittis abdomen & mittis in caccabum liquamen & porrum capitatū Coriandrum viridem imponis vt coquatur. Eficia minuta facies quadrata: & coques simul turdos vel auicellas vel de pullo concisō: & cerebella prope cocta. Cum ius cello coque lucanicas: petasonē elixas. porro ex aqua coques nucleorum eminam frigis: teres: piper: liguisticum: origanum: Zinziber ius abdominis fundis deinde nucleos aspergis: vt supra pisam mittis vt tegas fundum angularis: & sic componis supra petasonis pulpas porros lucanicas concisas. iterum pisam supermittis. Item alternis aptabis absonia quousq; impleatur angularis: nouissime pisa admittis: vt intus omnia contineat coques in furno vel lento igni imponis ut ducat ad se deorsum oua dura facies: vitella eicies. in mortario mittis cum pipere albo: nucleis: melle: vino cādido: & liquamine modico teres: & mittis in vas: vt ferueat: cum ferbuerit: pisam mittis in lancem: & hoc iure perfundis ocyus candidum appellatur.

Pisam indicum pisum coques: cū despumauerit porrum & coryandrum concides & mittes in caccabum vt ferueat: & accipies sepias minutas sic quō sunt cū atramento suo vt simul coquantur: adiicies oleum: liquamen & vinum: fasciculū porri & coryandri facies vt coquatur. Cum coctum fuerit teres piper: ligusticum: origanum: carei modicum suffundis ius de suo sibi vino: & passo temperabis. sepias minutatim concides: & i pisum mittes piper asperges pisum coques: agitabis & mittis in frigidam cum refrigerarit deinde agitabis. Concidis cepam minutatim: & albamē tum oui: oleo & sale condies: aceti modicum adiicies: in bolletum vitellum oui cocti colas insuper oleum vi ride mittis & inferes.

¶ Pisam vitellianam siue fabam pisam coques lias teres piper liguslicū zinziber: & super condimenta mittis vitella ouorum: quæ dura coxeris: mellis vnc. iii. teres: liquamen: vinum & acetum: hæc omnia mittis in caccabum & condimentum quæ triuisti adiecto oleo ponis: vt ferueat. condies pisam: lias si aspera fuerit melle mittis & inferes. Aliter pisa siue faba vbi despumaueris: teres: liquamen: mel: carenum: cuminum: rutam: apii: semen: oleum: & vinum: tutunclabis cū pipere trito. & cum isiciis inferes. Aliter pisam siue fabam despumatam subtrito lasere partico liquamen: & careno: condies: oleum: modice: superfundis & inferes.

Pisam adulterã versatilem coques: pisam cerebella vel aucellas: vel turdos exossatos a pectore: lucanicas iecinora zizeria pullorum in caccabum mittis: liqua men: oleum: fasciculum porri capitati: coriandrũ: viri dem concidis: & cum cerebellis coques: teres: piper: ligusticum & liquamen.

Pisam siue fabam vitellianam: pisam siue fabam co ques: cũ despumauerit mittes: porrum: coriandrũ: & flores maluæ. Dum coquitur: teres: piper: ligusticũ: origanum: phœniculi semen: suffundis liquamen: & vinum in caccabum: adiicies oleum: cũ ferbuerit agi tas oleum viride & inferes.

Concicla.

c Onciclam cum faba coques: teres pip: liqu sticũ: cuminũ: coriandrũ: viridẽ: suffũdis: li quamẽ vino: & liquam in ea tẽperabis: mit tis i caccabũ: adiicies oleũ: lẽto igni ferueat vt inferes.

Conciclã apicianã: accipies cumanã mundã. vbi co ques pisum. Cui mittis lucanicas cõcisas: isiciola por cina: pulpas: petasonẽ: teres: piper: liguslicũ: origanũ anetũ: cepam: siccã: coriandrũ viridẽ: suffundis liqua mẽ: vino: liquamineq; tẽperabis mittis i cumanã. cui adiicies oleum: pungis vbiq;: & cũ bibat: oleũ igni lẽ to coques: ita vt ferueat & inferes.

Concicla de pisa simplici: pisam coques cum despu mauerit: fasciculum: porri: & coriandri: mittis: Dum coquitur: teres: piper: liguslicum: origanũ: fasciculũ:

de suo sibi fricabis suffundis liquamine temperabis: mittis super adiicies oleū & leto igni ferueat & iferes.

Concicla cōmodiana: pisam coques cum despuma uerit teres pip: liguſticum: anetū: cepam: ſiccam ſuffundis liquamen vino & liquamine tēperabis: mittis in caccabū vt cōbibat. Deinde oua quattuor ſolues. i ſextariū pisæ mittis in cumana ad ignem ponis: vt ducat & inferes. Aliter cōciclam ſic facies. Concidis pullum minutatim liquamine: oleo: & vino ferueat. concidis cepam: coriandrum minutum cerebella enerua ta. mittis in eūdem pullum. Cum coctus fuerit: lauas exoſſas: concidis minutatim cepam & coriandrū. colas ibi piſam coctam: non conditas accipies concicla ꝑ modo cōponis varie. deinde teres piper cuminū ſuffundis ius de ſuo ſibi. Item in mortario oua duo diſſolues. temperas ius de ſuo ſibi ſuffundis piſæ integræ elixæ vel nucleis adornabit & lento igni ferueſ facias & inferes. Aliter concicla conciclatus pullus: vel porcellus exoſſatus pullū a pectore femora eius iungis i porrectū ſurculo alligas & impēſam. Concicla farſilis paras & facies. Alternis piſam: lotam: cerebella: lucanicas & cætera: teres piper liguſticum: origanum: & gingiber liquamen ſuffundis: paſſo & vino temperabis: facies vt ferueat. & cum ferbuerit mittis modice: & ipſam condieris alternis in pullo cōponis omento tegis & in operculo deponis: & in furnum mittis: vt coquātur paulatim & inferes.

Tisana & alica.

Isanam & alicam. Alicã vel sucũ tisanæ sic
t facies. Tisanam vel alicam lauando fricas:
quã ante diem infundis: imponis sup ignẽ
vel dũ cum bullierit mittes olei satis & anetí modicũ.
fascículum: cepam: ficcam: satureiam: & colonium vt
ibí coquantur: pp sucum mittis coriandrum víridem
& salẽ simul tritũ & facies vt ferueat. Cũ bene ferbue
rit tollis fascículũ & transfers in altero caccabo tisanã
sic ne fundũ tangat pp cõbusturã. ligas bene & colas
in caccabo sup acronẽ coloniũ. teres pip liguslicum:
pulei aridí modicũ. cuminũ sil frictum ut bñ tegatur
suffundis mel acetum defrutum liquamen refundis ĩ
caccabũ. sed colo siũ acronẽ facies vt ferueat sup ignẽ
lentũ. Aliter tisanã ifundis cicer lenticulam. pisam de
fricas tisanã & cũ legumínibus elixas. Vbí bñ bullie-
rit olei satis mittis. & super viridia cõcidis porrũ cory
andrum anetũ phœniculũ mollẽ. hæc viridia mina cõ
cisa in caccabũ colículos elixas & teres phœniculí se-
men satis origanum silphí piper liguslicum. Postq̃ tri
uerís liquamíe tẽperas. & sup legumina refundis: agi
tas colículorum minutas super concidis.

Fabatiæ virides & baianæ.

Abatiæ virides ex liquamine oleo corían
f dro víridí cumino & porro conciso coctæ
inferuntur. Aliter fabatiæ frictæ ex liqua-
mine inferuntur. Aliter fabatiæ ex sinapí

trito melle nucleis ruta cumino ex aceto inferũtur. ba
ianas elixas minutatim concidis ruta: apio viridi por
ro: aceto: oleo: liquamine: careno: vel passo: modico:
inferes.

Fœnum græcum.

Oenum græcum ex liquamine oleo & vino
f faseoli & cicer: faseoli virides & cicer ex sale
cumino oleo & mero modico inferunt. Ali
ter faseolus siue cicer frictos ex œnogaro & pipere gu
stabis & elixatis sumpto semine cum ouis: in patella
phœniculo viride piper & liquamẽ & careno modico
p salso inferuntur. vel simpliciter & solet.

Explicit Apicii ostrea liber quartus.

Capitula.

Ingrue vel anate perdice turtur palumbo columbo &
diuersis auibus.
In turdis
In ficedulis
In pauo
In phasiano
In anſere
In pullo

Incipit tropetes liber sextus.

In Strutione.

Nstrutione elixo pip mẽta cumin: passũ.
i apii semẽ: dactylos vel cariotas: mel: acetũ
passũ: liquamẽ & oleũ modice: & i caccabo

acies vt bulliat a mulo obligas: & sic partes strutiõis in lance perfundis: & desuper: piper aspergis. Si autẽ condituram coquere volueris: alicã addis. Aliter strutione elixo piper: ligusticum: timũ aut satureiam mel sinape acetum liquamen: & oleum.

Ingrue vel anate perdice turtur̃ palumbo colũbo: & diuersis auibus. Gruem vel anatem lauas vel ornas: et includis in olla: adiicies aquam: salem: anetum: dimidia coctura. decoques dum obduretur leuas. & iterũ in caccabum mittis cum oleo: & liquamine cum fasciculo origani: & coriandri: prope cocturam: defrutum modice mittis vt coloret. Teres: piper: ligusticum: cuminum: coriandrum: laseris: radicem: rutam: carenũ: mel: diffundis: ius de suo sibi aceto temperas in caccabo reexinanies: vt calefiat a mulo obligabis: imponis in lance & ius perfundis.

Ingrue in anate vel in pullo: piper: cepam: siccam: ligusticum: cuminum: apii: semen: pruna vel damascena: enucleata: mustum: acetum: liquamen: defrutum oleum: & coques. Gruem cũ coquis caput eius aqua: quam non tangat: sed sit foris ab aqua cuncta fuerit de sauano calido: inuolues gruem: & caput eius trahes cum verius sequetur: vt pulpæ vel ossa remaneant cum neruis. n. manducari non potest.

Gruem vel anatem: excipis: lauas: ornas: & in olla

exíliabís cum aqua ſale & aneto dímídía coctura. Ra
pas quoq; vt exbromarí poſſínt leuabís de olla & íte-
rum lauabís: & í caccabum míttís anatem: cum oleo
& líquamíne: & faſcículo porrí & coríandrí. rapam lo
tam & mínutatím concíſam deſuper míttís: facies ut
coquatur modica coctura: míttís defrutum vt coloret
Ius tale parabís píper: cumínum: coríandrum: laſerís
radícem: ſuffundís acetum: & íus de ſuo ſibí reexína-
níes ſuper anatem vt ferueat. Cum ferbuerít: a mulo
obligabís: & ſuper rapas adíícies píper aſpergís & ap
ponís. Aliter ín gruem vel anatem elíxam: liguſtícū:
píper cumínum: coríandrum: ſiccum: mentam: oríga
num: nucleos: carotam: líquamen: oleum: mel: ſínape
& vínum. Aliter gruem: vel anatem aſſas eas: de hoc
íure perfundís. Teres píper: líguſtícum: oríganum: lí
quamē: mel: aceti: modícum: & olei ferueat bene mit
tís a mullum & ſupra íus rotulas cucurbítæ elíxæ: vel
collocas vt bulliant ſi ſunt: & ungelle coques: & ieci-
nora pullorum ínuoletarí: píper: mínutum: aſpergís:
& ínferes. Aliter íngrue vel anate elíxa: píper: líguſtí
cum: apíí: ſemen: eruca: vel coríandrum: mentam: ca
rotam: mel: acetum: líquamen: defrutum: & ſínape
ídem faciet: Et ſi ín caccabo affas ín perdice & attage
na & ín turture elíxas: píper: líguſticum: apíí: ſemen:
mentam: myrthum: & baccas vel vuam paſſam vel ví
num: acetum: liquamen: & oleum: vteris frígído per-
dícem cum pluma ſua elíxas ibí: & madefactam depí

labis perdices coctura: occisa perdix potest ex iure co
qui non indurescant: si dierum ferbuerit: elixa coqui:
debet in perdice & attagena. & in turture piper: ligu-
sticum: mentam: rutæ: semen: liquamen: merum: &
oleum calefacias in palumbis columbis auibus: in al
tile & in phœnicoptero in assis: piper: ligusticum: co-
riandrum: careum: cepam: siccam: cui vitellum: careo
tam: mel: acetum: liquamen: oleum: & vinum. Aliter
elixis: piper: careum: apii: semen: petroselinum: con-
dimentum: mortaria: careotam: mel: acetum: vinum:
& oleum: & sinape. Aliter piper: ligusticum: petrose-
linum: apii: semen: rutam: nucleos: careotam: mel:
acetum: liquamen: sinape: & oleum: modice. Aliter
piper: ligusticum: laserum: vinum: suffundis: liqua-
mine: vino: & liquamine: temperabis: & fundis super
columbum: vel palumbum: piper: asperum inferes.
Ius in diuersis auibus: piper: cuminum: frictum: ligu-
sticum: mentam: vuam passam: enucleatam: aut da-
mascenam: mel: modice: vino: mirto temperabis: ace
to: liquamen: & oleo: cale acies: ex agitabis apio: &
satureia. Aliter ius: in auibus: piper: ligusticum: pe-
troselinum: mentam: siccam: aneti: flos: vino: suffun
dis adiicies: ponticam: vel amigdola tosta: vel modi-
cum vino: & aceto liquamine temperabis oleũ in pul
tarꝫ super ius mittis: calefacies: agitabis ius: apio viri
di & nepeta in caraxas: & perfundis ius cãdidũ manẽ

elixã:piper:liguſticũ:cuminũ:apii ſemen:pontícam: vel amigdolã toſtã:vel nuces depilatas:mel:modicũ: liquamẽ:acetum:& oleum.ius viride.in auibus piper careũ ſpica indica cuminũ:folium condimenta virid. oẽ genus dactilum:mel:acetum:vinum modice liquamen:& oleum ius candidum in anſere elixo pip careũ cuminum:apii ſemen:timũ:cepã:laſeris radicem: nucleos toſtos:mel:acetum liquamẽ & oleum.

Ad aues hircoſas omnioger piper:liguſticum:timũ mentam aridam caluam careotam:mel: acetũ: vinũ: liquamen:oleum:defrutum ſinapem:auem ſapidiorẽ & altiorem facies. & ei pinguedinem ſeruabis ſi eam farinam oleo ſubactã cõtextã in furnum miſeris. Aliter auem in ventrem eius fractas oliuas nouas mittis & cõſutam elixabis. Deinde coctas oliuas eximes.in phœnicoptero:phœnicopter elixabis lauas ornas: i cludis in caccabum:adiicies aquam ſalem anetum & aceti modicum dimidia coctura alligas faſciculũ pori & coriãdri.vt coquatur:prope coctura defrutum mittis:coloras:adiicies in mortarium pip cuminũ:coriandrum: laſeris:radicem:mentam:rutam:fricabis: ſuffundis acetum:adiicies careotam. Ius deſuo ſibi pfundis & inferes. Idem facies & i pſitaco. Aliter aſſas auem:teres: piper:liguſticum:apii ſemen: ſemamum defrutum petroſelinum: mentam:cepam: ſiccam:careotam:melle:vino:liquamine:aceto:oleo:& defruto temperabis.

Aues omnes ne liquescant cum plumis elixatæ omnibus melius erit: prius tamen exenterãt p guttur: vel inabias sublata anserem elixum calidum & iure frigido apiciano: teres piper ligusticum coriandrum mentam rutam refundis: liquamen & oleum modice temperas. Anserem elixum feruẽtem sauano mundo exiccabis. ius perfundis & inferes.

In pullo.

N pullo elixo ius crudum adiicies in mortarium: aneti semen: mentam siccam: laseris radicem suffundis acetum adiicies careotã refundis liquamen: sinapis modicum & oleũ defructo temperabis & sic mittis pullum anetatum: mellis modice liquamen temperabis. lauas pullum coctum: & sauano mundo siccas caraxas: & ius scissuris ifundis: vt conuinat: & cum conuinerit assabis: & suo sibi iure pẽnis tongis piper aspersum inferes.

Pullum partium: pullum aperies a naui. & i quadrato ornas: teres piper ligusticum carei modicum suffũ de liquamen: vino temperabis componis in cumana pullum & condituram sup pullum facies: laser & vinũ interidas dissoluis & in pullũ mittis simul & coques: piper aspersum inferes.

Pullum oxizomum: olei acetabulũ maiorem satis modice liquaminis acetabulum: minorem aceti acetabulum per q̃ minorem piperis scrupulos sex: petroselinum porros fasciculum.

Pullum numidum: pullum curas elixas lauas laseras: piper: & assas: teres: piper: cuminum: coriandri: semen: laseris radicem: rutam: careotam: nucleos: suffundis: acetum: mel: liquamen: & oleum temperabis Cum ferbuerit: a mulo obligas pullum ꝓfundis piper aspergis & inferes.

Pullū laseratū asparges a nauí: lauabis ornabis: & i cumana ponis: teres: piper: liguſticū laser: vinum suffundis. liquamen vino & liquamine tēperabis & mittis pullum coctus si fuerit piper aspersum inferes. pullum paroptū laseris modicū piperis scrupulos sex olei acetabulum liquaminis acetabulum petroselini modice. Pullum elixū ex iure suo: teres piper cuminum: timi modicum phœniculi semen: mentam: rutam: laseris radicem: suffundis acetum adiicies careotam & teres: melle: aceto liquamine & oleo temperabis. Pullum refrigeratum & mittis siccatum: quem pfusum iferes. Pullum elixum cum cucurbitis elixis iure supra scripto addito sinape: piper fundis & inferes. Pullum elixum cum colocasiis elixis suprascripto iure perfundis & inferes: facit & melixam: & in oliuis columbaribus non valde: ita vt lixamentum habeat: ne dissiliat dum coquitur in olla: submissus in sportellam: cum bullierit frequenter lauas & ponis ne dissiliat. Pullus vardanus: pullum coques iure hoc: liquamine: oleo: uino: fasciculum: porri: coriandri: satureia: cum coctus fuerit: teres: piper: nucleos: cyatos duos:

& ius de suo sibi suffundis: & fasciculos proiicies: lac temperas & re exinanies in mortarium supra pullum vt ferueat: obligas cum albamentis ouorum tritis: ponis in lance: & iure suprascripto perfundis: hoc ius candidum appellatur. Pullum frontonianum: pullum prædura condies: liquamine oleo mixto: cui mittis: fasciculum: aneti: porri: satureia: & coriandri viridis & coques. Vbi coctus fuerit lauabis cum in lance defruto perunges: piper asperges & inferes. Pullus tractogalatus: pullum coques: liquamine: oleo: vino: cui mittis fasciculum: coryandri: cepam: deinde cum coctus fuerit lauabis cum de iure suo. & mittis in caccabum nouum: lac & salem: modicum mel: & aquam eminam. i. tertiam partem ponis ad ignem lentum vt tepescat: tractam confringis & mittis paulatim assidue agitas ne vratur pullum illic mittis integrum vel cariotum versabis in lance: quem perfundis ius tale: piper: liguisticum: origanum: suffundis: mel: & defruto modicum: & ius de suo sibi temperas i caccabulo: facies ut bulliat: cum bullierit: a mulo obligas & inferes: pullus fusilis: sicut alique cuminatum aceruí & expedies: teres: piper: liguisticum: Zinziber pulpam cesam aliquam elixam: teres cerebellum ex iure coctum: oua confringis & commisces: vt vnum corpus efficias liquamine temperas: & oleum modice mittis: piper: integrum: nucleos: abundantes: fac impensam: & imples pullum: vel porcellum:

ita vt laxamentū habeat. Similiter in capo facies ossi bus eiectis coques. Accipies pullū & ornas vt supra: aperies illum a pectore. pullus leocozimus: accipias aquam & oleum hispanum abundans agitatur vt ex se ambulet humorem consumat. postea cum coctus fuerit quodcūq; porri remanserit: inde leuas piper aſ perges & inferes.

Explicit tropetes Apicii liber sextus.

Incipit eiusdem politeles septimus.

Vulua sterilis callum libelli coticulæ & vngelle
Sumen
Ficatum
Ofellæ
Aſſature
In elixam & in copadiis
Ventricula
Lumboli & renes
Perna
Iecinora siue pulmones
Dulcia domestica & melce
Vului
Fungi farnei vel boleti
Tubera
In colocasio
Cocleas
Oua Vuluæ steriles.

Vluæ ſteriles callũ libelli coticulæ & vngel

u læ. Vuluæ ſteriles: laſer vuluas & apices po

liteles lib. vii. laſer cirenaicum vel parthicũ: aceto & liquamine tẽperato appones in vulua ſterile piper: apii ſemen: mẽtam: ficcã: laſeris radicẽ: mel acetũ & liquamẽ. Vuluę ſteriles pip & liquamẽ laſeri parthico apponis. Callũ libelli coticule vngelle pip liquamẽ laſeras apponis. vuluã vt toſtã facias in cãtabro in uolue: & poſtea i muria mitte: & ſic coque.

Sumen.

Vmen elixas de cãnis ſurdas. ſale aſpgis: &

ſ i furnũ mittis: vel i craticulã ſubaſſas. Teres pip liguſticũ liquam mero & paſſo: a mulo obligas & ſumẽ pfundis: ſum plenũ. teritur pip careũ eclimus ſalſus quo ſuitur: & ſic coquitur. manducatur cum allece: ſinape.

Ficatum.

Nficato œnogaꝝ p timũ liguſticũ liquam:

i vinũ modice: oleũ. Aliter ficatũ pcidis ad cã nã: infundis i liquamie pip liguſticũ baccas laurí duas. iuolues i augumto & i craticula aſſas & ſeres.

Ofellas.

o Fellas otiẽſes i offillã deſignãs ofellas i cute ita vt cutis ſic remaneat teres pip liguſticũ anetũ: cumínũ ſilphiũ baccã laurí vnã ſuffũdis liquam fricas i angularẽ refundis ſimul cũ ofellis vbi reqeuerit in cõ dimẽtis biduo vel triduo ponis ſurdas decuſatim: & i furnũ mittis. cũ coxeris ofellas: qs deſignaueras. ſepa

bis & teres piper liguſticū ſuffūdis liquamē: & paſſū modicū vt dulce fiat. Cū ferbuerit ius a mulo obligas ofellas facies & iferes: ofellas facies apicianas: ofellas exoſſas in rotundū cōpicas ſurdas ad furnū admoues poſtea p̄duras leuas vt humorem expuat. In craticula ſigni lento ex ſiccabis ita ne vratur teres: pip liguſti cum cipis cuminum liquamen & paſſo tēperabis: cū hoc iure: ofellas in caccabū mittis. Cum cocte fuerint leuas & ſiccas ſine iure pipe aſpſo & iferes. Si pingues fuerint: cū ſurculas tollis: cutem potes: & de abdomine huiuſmodi ofellas facere: o' ellæ a ꝓgeneo more ex oleo liquamine cōdiunt: & mittit eis cōdimētū. Cū coctæ fuerint & ſup adiicit his cū in foco fuerit cōditura & denuo bulliūt & ſine liquamine & oleo elixant, coquunt: & ſic pipe pfundunt ius ſupraſcriptū: & ſic bulliūt. Aliter ofellæ recte frigunt vt pene aſſo rodāt, liquaminis ſūmi cyato: aquæ cyatū: aceti cyatū olei: cyatum ſimul mixti: & īmiſſis in patellam fictilem frigis & inferes. Aliter ofellas in ſartagine abundanti œnogaro: piper aſperges & inferes. Aliter ofellas: ofellæ prius ſale & cumino infuſæ in aquam recte friguntur.

Aſſaturam.

Aſſaturam aſſam a furno ſimplicē ſalis pluri
a mi cōſpſam cū melle iferes. Aliter aſſaturas
petroſelini ſcrypulos ſex: laſis ſcrypulos. vi.
gingiberis ſcrypulos. vi. lauri baccas. v. cōdiūti laſis

radicem.vi.cipis scrypulos.vi.origãi scrypulos.vi. co sti modice.pyretri scrypulos.iii.apii seminis scrypulos vi.pipis scrypulos.xii.liquaminis & olei quod sufficit Aliter assaturas mirtæ siccæ baccã exēteratã cum cu mino pipere mel liquamē defruto & oleo teres.& fer uefactū amulas carnē elixã sale subassatã pfundis pip aspergis & iferes.Aliter assaturas pipis scrypulos sex liguſticū scrypulos sex:petroselinū scrypulos .vi. apii semen scrypulos.vi. aneti scrypulos .vi. laseris radicē scrypulos.vi.assareos scrypulos.vi. pyretri modice ci pis scrypulos.vi.carei scrypulos.vi.cumini scrypulos vi.gingiberis scrypulos.vi.liquaminis eminã.olei ace tabulū.Assatura in colare elixat & infunditur infreta li pip condimentū mel liquamē: & atterit in clibano quousq; coquat .Elixū vero collare si voles sine condi tura assas & succū calidum perfundis.

In elixa & copadiis.

Vs in elixã oēm pip liguſticū origanū rutã
i silphiū cepã siccã vinū carenū mel acetum
olei modicū pficatū & sauano exp̄ssam . eli xã pfundis.Ius in elixã petroselinū: liquamē acetū ca reotã cepullã:olei modicū pfūdis calido iure . Ius i eli xam teres piper rutam aridã phœniculi semē cepam: careotam liquamen & oleum . Ius candidum in elixã piper liquamē vinū rutã cepã nucleos cōditū modicū de bucellis maceratis vnde strigar oleū cū coxeris ius pfundis.Aliter ius candidum in elixam piper: careū:

liguſticū:timū:origanū:cepulā:dactilū:mel: acetū:li quamen:oleū. In copadiis ius albū:pip:cuminū:ligu ſticū:rutæ ſemen damaſcenas infundis vinum œnome li & aceto temperabis timo & origano. Aliter ius can didū in copadiis:pip:timū:cuminū:apii ſemen: phœ niculū:rutā:baccā myrtæ vnā. paſſum mulſo tempa bis agitabis ramo ſatureiæ. Ius in copadiis pip liguſti cū:careum:mētam nardoſtatiū foliū:oui vitellū mel: mulſam acetum:liquamē & oleū agitabis ſatureiam: & porro a mula ius. Ius albū in copadiis:pip liguſticū cuminum:apii ſemen:timum:nucleos infuſos: nuces infuſas & purgatas gatas:mel:acetum:liquamen: & oleum. Ius in copadiis piper apii ſemen:careum: ſatu reiam:enechi flos:cepullā:amigdala toſta:careotā:li quamē:oleum ſinapis modicum defruto coloras. Ius in copadiis piper:liguſticū:petroſelinum: cepullam: amigdala toſta:dactylum:mel:acetū:liquamē:defru tum:oleum. Ius in copadiis oua dura incidis piper:cu minum:petroſelinum:porrum coctū:myrtæ baccas: pluſculum mel:acetū:liquamē:oleum. In elixam ane tatam crudum piper aneti ſemen mentam ſiccam: la ſeris radicem ſuffundis careotā mel liquamen ſinapis modicū defruto oleo temperabis:& hoc collare porci no. Ius i elixā alligatam: piper:liguſticum careo apii ſemen timū cepullam dactylum alecē colatum melle & vinum tempera:apium viridē iciſum ſup aſpergis oleum mittis & inferes.

Ventrícula.

u Entrem porcínum bene exínanies aceto: & ſale poſtea aqua lauas: & ſic hanc ímpẽſam imples pulpam porcínam tonſam tritã: ita vt eneruata cõmíſceas cerebellí tría: & oua cruda: cui nucleos ínfundís: & píper íntegrum mittís: & hoc iuẽ tẽperas. teres píp líguſticũ ſilphiũ aneſũ. gíngiber rutæ modicũ reples aqualícum ſicut laxamẽtum habeat ne deſſiliat. ín coctura ſurclas ambas: & ín ollã bullíẽ tẽ: ſubmittís leuas & pũgis acu ne crepẽt. qua dimidias coctum fuerít leuas & ad fumum ſuſpendís vt colo retur: & denuo eum plíxabís vt coq poſſit. Deínde líq̃ míne mero oleo modico & cultello apíes: & cũ líq̃mie & líguſtico apponís ventrẽ vt toſtũ facías: í cãtabro í uolue. poſtea ín muriã mittís & ſic coque.

Lumbulí & renes.

l Vmbulí & renes íta fiũt: apíunt̃ í duas ptes íta vt expãſi ſint. & aſpgitur eís píp tritũ nu cleí: & coríandrũ cõcíſum mínutatím factũ & ſemẽ phœnículí tritũ. Deíde lũbolí euoluũt̃ aſſi & cõſuunt̃ & ĩuoluũtur oñto: & ſic p̃durant í oleo & líq̃ míne: índe aſſantur í clíbano vel craticula.

Perna.

p Ernam vbí eã carícís plurímís elíxauerís: & trib9 lauri foliís detracta cute teſſellã ĩcidís & melle cõplebís. deíde farinã oleo ſubactã teres: & eí coriũ redís vt cũ faría cocta fuerít eximas

furno & iferes. Pernæ coctura ex aqua cum caricis co cta simpliciter vt solet i lata cũ bucellis carceni vel cõdito melius sicut musteis petasonẽ: & musteis petaso nẽ elixas fuerit decarnas. & armillã illius cãdẽti batil lo uris melle cõtingis. qd melius mislum i furnũ melle obligas. cũ colorauerís mittis in caccabũ pip: fascicu lum rutæ meꝝ temperas. Cũ fuerit tẽperatũ dimidiũ in petasonẽ pfundis. & aliã ptem pipati bucellas mu steoꝝ factas pfundis: cũ sorbuerit: quod mustei recu sauerit petasoni refundis. laridi coctura tectũ aqua cũ multo aneto coques olei modicũ distillabis & modi cum salis.

Iecinora siue pulmones.

i Ecinora edia vel agnia sic coques aquã mul sam facies & oua ptem lactis admisces eis: vt icisa iecinora sorbeãt: coq̃s: & œnogaro: pipe aspso iferes. Alr iecinora i pulmonib9 ex lacte la uas pulmones & colas qd cape possũt: & ifringis oua duo cruda: salis grana pauca mellis ligulã: & simul cõ misces & iples pulmões & cõfrigis: & hoc œnogaro p fundis.

Dulcia domestica.

d Vlcia domestica palmulas vel dactylos & i farcies. sales foris cõtingis: & cepto semine nuce vel nucleis vl pip tritũ: frigis i melle co cto & inferes. Aliter dulcia musteos aphros optimos rades: & in lacte ifundis. Cum biberint i furnum mit tis ne arescant modice eximes eos calidos melle pfun

dis cõpungis vt bibant. piper aspergis & inferes.
Aliter dulcia siligineos rasos frãgis & bucellas maiores facies: in lacte infundis. frigis & i oleo mel supfundis & inferes. Dulcia pipata mittis mel meꝝ passã rutã eo mittis nucleos nuces alicã elixatã cõcisas nuces auellanas tostas adiicies & iferes. Aliter dulcia piper nucleos mel rutã & passum teres cum lacte & tractã coques coagulum coquę cum modicis ouis perfusum aspersum inferes. Aliter dulcia accipies simulam coques: & in aquam calidam: ita vt durissima pulte facies. Deinde in patellam expandis. cum refrixerit concidis quasi dulcia & frigis i oleo optimo leuas. perfundis mel: piper aspergis & inferes. melius feceris si lac pro aqua miseris. Tiropatinam accipies lac aduersus patinam estimabis. temperabis lac eum melle quasi ad lactantia oua quinq; ad sextarium mittis si ad eminam oua tria in lacte dissoluis: ita vt vnum corpus facias: in cuminata colas & igni lento coques. Cum duxerit ad se piper aspergis & inferes. Oua ssongia ex lacte oua quattuor lactis eminam: olei vnciam in se dissoluis: ita ut vnum corpus facias i patellam subtilem adiicies olei modicum: facies vt bulliat: & adiicies impensam qua comparasti vna parte cum fuerit coctum in disco vertes melle perfundis: piper aspergis & inferes. Mel caseum piper & liquamen vel sale oleo & coryandro.

Bulbos.

Vlbos olei liquamine: aceto: infere modico
b cumino dispso. Aliter bulbos tundis aqua
ex aqua coques. Deide oleo frigis. ius sic fa
cies timũ puleiũ pip origanũ mel acetũ defrutũ careo
tã liquamẽ oleũ modice pip aspergis & iferes. Varro
si quid de bulbis dixit ĩ aquã: q veneris hostium q̃rũt:
deinde vt legitimis nuptiis ĩ cena ponunt. sed & cum
nucleis pineis: aut cũ erucæ succo & pipe. Aliter bul-
bos frictos cœnogaro inseres.

Fungi farnei vel boleti.

Vngi farnei elixi calidi ex siccari ĩ garo pip
f ac ipiunt. ita vt pip cũ liquamie teres. In fũ
gis farneis pip carenũ acetũ & oleũ. Aliter
fungi farnei elixi ex sale oleo mero coriandro cõciso in
feruntur. Boletos fungos carenũ fasciculũ coriãdri vi
tidis: vbi ferbuerit exẽpto fasciculo iferes. Boletos aũ
colliculos eoꝝ liquamine vel sale aspsos inferunt. Bole
tos aliter tirsos eoꝝ cõcisos in patellã oua pfundis ad
dito pipe ligustico modico melle liquamine temp[er]a
bis oleum modice.

Tubera.

Vbera radis elixas sale aspgis & surculo infi
t ges subassas & mittes ĩ caccabũ oleũ liq̃mẽ
carenũ vinũ pip & mel cũ ferbuerit a mulo
obligas. Tubera exornas & iferes. Aũ tubera elixas:
& aspso sale ĩ surculis affigis & subassas: & mittis ĩ ca
cabũ liquamen oleũ vinũ carenũ: vinũ modice & pip

cõfractum & mellis modicũ & ferueat: cũ ferbuerit a mulo obligas. & tubera cõpunges vt cõbibant illud exornas. Cũ bene ferbuerit inferes. Si uolueris eadem tubera omẽto porcino iuolues & assabis & sic inferes. Aliter tubera: cœnogarũ pip: liguſticũ coriãdrũ rutã: li quamẽ: mel: vinũ: oleũ modice calefacies. Alr tubera pip mẽtã rutã mel oleũ vinũ modice calefacies & infe res. Alr tubera pip cuminũ ſilphi mẽtã apiũ rutã mel acetũ vel vinũ ſalẽ vel liquamen & oleum modice.

In colocaſio.

Colocaſio pip cuminũ rutã vel liquãm olei modicũ: cũ ferbuerit a mulo obligas.

Cocleas.

Ocleas lacte paſtas accipies cocleas fõgiza bis mẽbranã tolles vt poſſint pdir. aduciesi vas lac & ſalẽ vno die: cæteris diebus i lac pſe & õmora mũdabis ſtercus cũ paſta fiũt vt ñ poſſint ſe retrahere: & ex oleo friges: mittes cœnogarũ. Silr & pulpas paſci poſſint. cocleas ſale puro & oleo aſſabis. Cocleas laſere liquamie pipe oleo ſuffundis. Cocleas aſſas liquamine pipe cumio ſuffundis aſſidue. Aliter cocleas viuentes in lac ſilígineum infundis. vbi paſtæ fuerint coques.

Oua.

Va frixa cœnogarata ob elixa liquamie oleo mero: vel ex liquamine pipere laſere in ouis apalis piper: liguſticũ: nucleos ifuſos ſuffun

des mel acetum liquamine temperabis.

Explicit Apicii politeles liber septimus.

Incipit eiusdem tetrapus octauus.

In apro.
In ceruo.
In caprea.
In ouifero.
Bubula siue vitulina.
In edo & agno.
In porcello.
In lepore.
Glires.

In apro.

a Per ita cōditur sfongiatur: & sic aspgitur ei sale cuminum tritum: & sic manet. Alia die mittitur piper tritum condimentum aprinum vel liquamen carenum & passum. Aliter in apro aqua marina cum ramulis lauri: aprum elixas quousq; madescat. corium ei tolles cum sale sinape aceto inferes. Aliter in apro teres piper: ligusticum: origanū: baccas myrte exenteras coriādrum cepas suffundes mel vinum liquamen oleum modice sale facies: a mulo obligas. Aprum in furno coctum pfundes. hoc & ī oē genus carnis ferme facies. In aprum assum iure feruentia facies si piper cuminum frictū apii semen: mētam: timum: satureiam: enechi flos: nucles tosos: ami

gdola tosta vel vinum: liquamen acetabulum: oleum modice. Aliter in aprum assum iura feruentia: piper: liguisticum: apii semen: mentam: timum: nucleos tostos: vinũ acetũ liquamen: & oleum modice. Cum ius simplex bullierit tunc trituræ globũ mittes: & agitas cepam & rutæ fasciculos: si volueris pingue ius facere obliga si vis albo ouorum liquido moues paulatim aspergis piper tritum & inferes. Ius in aprum elixum piper: liguisticum: cuminum: silphi: origanum nucleos careotam sinape acetũ liquamen & oleum. Ius rigidum in aprum elixũ piper: liguisticũ: cuminũ: anetí semen & timũ: origanũ silfi, modicum erucæ semẽ plusculũ suffundes meꝛ: cõdimenta viridia modica cepa pontica vel amigdola fricta: dactylum: mel: acetum: meꝛ modicũ coloras defruto liquamẽ oleum. Aliter í apro teres pip: liguisticum: origanũ apii semen laseris radicẽ: cuminũ: phœniculi semen: rutã: liquamẽ vinũ passum: facies vt ferueat. Cum ferbuerit a mulo obligas: aprum nitroforas & inferes.

Perna aprina: ita impletur recentia particulum per næ palum mittes: ita vt cutem a carne sepes vt possit cõdimentũ accipe per cornulũ vt vniuersa impleatur. Teres pip baccã lauri: rutã si volueris: laser adiicies: liquamen opimũ carenum & olei viridis guttas. Cum impleta fuerit: constringitur illa pars: quę impleta est ex lino: & mittitur in zemam: elixatur in aquam marinam cum lauri curionibus & aneto.

Vsi ceruum teres piper liguſticum carenū: origanum: apii ſemen radicem: phœniculi ſemen: fricabis ſuffundes liquamen vinum: paſſum: oleum modice cum ferbuerit a mulo obligas Ceruum coctum introforas: tanges & inferes. In pla ticerote ſimiliter & in omne genus venationis eadem cōditura vteris. Aliter ceruum elixabis & ſubaſſabis teres piper: liguſticum: careum: apii ſemen: ſuffundes mel acetum liquamen: oleum calefactum: a mulo ob ligas: & carnē perfundes. Ius in ceruo piper liguſticū cepullā: origanū: nucleos: careotas: mel: liquamen: fi nape: acetum: oleum: ceruine conditura piper: cumi num cōdimētum petroſelinum cepa: ruta: mel: liqua men: mentam: paſſum: carenum: & oleum modice: a mulo obligas. Cum iam bullit iura feruentia in ceruo piper: liguſticum: petroſelinum: cuminū perfundes: nucleos toſtos: aut amigdola: mel acetum vinum ole um modice liquamen & agitabis embebam. In ceruinam aſſam piper nardoſtatium folium apii ſemen: ce pam: aridam: rutam viridem: mel acetum: liquamen: adiectum: careotam: vuam paſſam & oleum. Aliter in ceruo: in aſſum iura feruentia: piper: liguſticum: petroſelinum: damaſcena macerata: vinum: mel: acetum: liquamen: oleum modice agitabis porro: & ſatureia.

In caprea.

Vs in capa pip liguſticū careū: cuminū: pe
i troſelinū: rutæ ſemē mel ſinape acetū liqua
mē & oleū. Aliter ius ī capa aſſa: pip: condi
mentū rutā cepam mel liquamen paſſum oleū modi
ce: a mulū iam bulliet. Aliter ius in capa pip cōdimētū
petroſelinum origanū modicum rutam liquamē mel
paſſū & olei modicū a mulo obligabis.

In ouifero hoc eſt ouis ſiluatica.

Vs in ouifero feruens pip liguſticū cuminū
i mētam ſiccam timū ſilfi: ſuffūdes vino: adii
cies damaſcena macerata mel vinū liquamū
acetū paſſum ad colorem oleū agitabis faſciculo ori
gani & mētæ ſiccæ. Ius ī venationibus oibus elixis &
aſſis. pipis ſcrupulos. viii. rutam: liguſticū: apii ſemen
iunipum timū mētā aridā ſcrupulos ſenos. pulei ſcru
pulos. iii. hæc oia ad leuiſſimū puluerem rediges: & in
vno omiſces & teres adiicies ī vaſculū mel: quod ſatis
erit. & his vteris cū oxigaro. ius frigidū ī ouiſero pip li
guſticū: timū: cuminū: fricū: nucleos toſtos mel: ace
tū: liquamen & oleum: piper aſpergis.

Bubula ſiue vitellina.

Itellina fricta pip: liguſticum: apii ſemē: cu
u minum: origanū: cepam: ficcam: vuam paſ
ſam: mel: acetū: vinum: liquamē: oleū defri
ctum. Vitulinam ſiue bubulā cum porris ciclaneis vl
cepis vel colocaſiis: liquamen piper laſer & olei modi
cū. In vitulinam elixam teres piper liguſticum carū:

apii semen suffundes mel: acetū: liquamē oleū calefaciés a mulo obligas & carnē pfundes. Aliter in vitulina elixa piper: liguſticum: phœniculi semen: origanum: nucleos: careotam: mel: acetum: liquamen sinapi & oleo.

In edo vel agno.

Opadia edina siue agnina pipe liquamine coques cū faseolis farataris liquamine pip c
lasere cū imbrato bucellas panis oleo modico. Aliter edinam siue agninā excaldatam mittes in caccabum copadia cepam coriandrum minutū succides. Teres piper liguſticū cuminum liquamen oleum vinū coques. exinanies in patina a mulo obligas. Aliter edinā siue agninā excaldatam a crudo tritura mortario accipere debet. Capria autem cū coquitur accipit trituram edum siue agnum assum. Hedi cocturā vbi eum ex liquamine & oleo coxeris incisum infundes in pipe lasere liquamine oleo modice: & in craticula assabis. eodem iure cōtinges: pip aspges & inferes. Aliter edū siue agnū: assus pipis semiuncia: aseros scrypulos vi. ginziberis modicum. petroselini scrypulos. vi. laseris modicum: liquaminis optimi cmina: olei acetabulum. hedus siue agnus syringladus idest māmocestis exossat diligenter agilla sicut fiat: & intestina ei integra exinanientur: ita vt caput intestina sufletur: & per nouissimam partem stercus exinabitur. aqua lauantur diligenter & sic implentur admixto liquamine

& ab humeris consuitur: & mittit in clibanum. Cum coctus fuerit perfunditur. Ius bullies lacte: pip tritum liquamen carenum defrictum modice: sic & oleum et bullienti mittis a mulum: vel certe mittitur in retiaculo vel in sportella: & diligenter constringitur: & bullienti zema cum modico salis submittitur. Cum bene illic tres undas bullierit: leuatur & denuo bullit: cum humore suprascripto bulliēte conditura perfunditur: Aliter hedus siue agnus siringianis lactis: sextarium vnum mellis vnciæ quattuor piperis vna. salis modicum: laseris modicum ius ī ipsius oleum acetabulum liquaminis: mellis acetabulum dactylos tritos octo. vini boni eminā a mulum modice. Hedus siue agnus crudus: oleo piper fricabis: & asperges foris salem purum multo cum coriandri semine: in furnum mittis. assatum inferes. hedum siue agnum tatarpeianum antequam coquantur. Consuitur piper: rutam: satureiam: cepam: timum modicum: & liquamine colluues. Hedum macerabis in furno in patella: quæ oleum habeat. cum percoxerit perfundes in patella impensam teres satureiam: cepam: rutam: dactylos liquamen vinum: carenum: oleum: cum bene duxerit impensam in disco pones. piper asperges & inferes. Hedum siue agnum pasticum mittes ī furnum: teres piper rutam: cepam: satureiam: damascena nucleata: laseris modicum: vinum: liquamen: & oleum vinum feruens colluitur in disco ex aceto sumitur.

Hedo laurum ex lacte: hedũ curas. exossas interanea eius cũ coagulo tolles: lauas: adiicies in mortariũ pip ligusticum laseris radicẽ: baccas lauri duas pireti modicũ. cerebella duo vel tria. hæc oia teres suffundes: liquamẽ tempabis ex sale sup triturã colas lactis sextarios duos: mellis ligulas duas. & sup hedũ cõponis in giro & omento carta cohopies. surelas i caccabum vl patellam cõpones hædum: adiicies liquamẽ oleum vinũ. Cum ad media cora venerit teres pip ligusticũ: & ius de suo sibi suffundes mittes in fricto modicũ teres reexinanies in caccabũ. Cum ꝓcoctus fuerit exornas a mulo obligas & inferes.

In porcello.

P Orcellum farsilem duobus generib⁹ curas aut guttur exẽteras a ceruice ornas anteaq̃ pdures sub apies auriculã sub cutem mittes impensam tarentinam in vexicam bubulam: & i fistulam auiarii rostrouexicæ alligabis: per quam exprimes in aure quãtum cœperit: postea carta præcludes & infiblabis & præparabis aliam impensam. sic facies. Teres piper ligusticum origanum laseris radicem modicum suffundes. liquamen adiicies cerebella cocta: oua cruda alicam coctam. Ius de suo sibi fuerit au cellas nucleos piper integrum liquamine temperas. imples porcellum salem cuminum laser porcellum: liquaminatum. de porcello eiicis utriculum ita ut aliquæ pulpæ in eo remaneant. Teres piper ligusticum:

origanum suffundes liquamen adiicies vnum cerebel
lum: oua duo misces in se porcellum p̄duratum iples:
fiblabis i sportella feruēti ollæ submittis. cocto fiblas
tolles: vt ius ex ipso manere possit: piper aspersum ife
res. porcellum elixum farsilem de porcello vtriculum
eiicies pręduras teres piper liguslicum: origanum suf
fundes: liquamen cerebella cocta quod satis sit. Simi
liter oua dissolues: liquamine temperabis. farcimina
cocta integra præcides: sed ante porcellum prædura-
tum liquamine delauas: deinde imples: infiblas i spor
tella feruenti ollæ submittes coctum ssongias sine pi-
pere inferes: porcellum assum tracto mel i porcellum
curatum a gutture extenteras. siccas teres piperis vn
cias: mel: vinum: impones vt ferueat: tactam sicca-
tam confringes & partibus caccabo permisces agita
bis surculo lauri viridis: tandiu coques: donec lenis fi
at: & impinguet. hac impensa porcellum imples: sur-
culas obduras: carta in furnum mittes exornas & in-
feres. Porcellum lacte pastum elixum calidum iure fri
gidum crudo apiciano. adiicies in mortario piper: li-
gusticum coriandri: semen: menta: ruta fricabis suf-
fundes liquamen: adiicies: mel: vinum: & liquamen:
porcellum vitellianum: porcellū ornas quasi aprum:
sale aspergis: in furno assas: adiicies in mortarium: pi
per: liguslicum: suffundes liquamē vino & passo tem
perabis in caccabum olei pusillum ferueat: & porcel-
lum assum iure aspergis ita: & sub cute eius recipiat.

Porcellum flacianum: porcellum ornas in modū apri sale asperges & in furnum mittes. Dum coquitur adii cies in mortarium piper liguſticum careum apii ſemē laſeris radicem: rutam viridem fricabis ſuffūdes liqua mine vino & paſſo temperabis i caccabū olei modicū ferueat a mulo obligas porcellum coctum ab oſſibus tanges. apii ſemen teres ita vt fiat puluis aſpges & ſeres. Porcellum laureatum: porcellum exoſſas quaſi œnogaratum ornas: præduras laurum viridem in medio franges: ſatis in furnum aſſas & mittes in mortarium piper: liguſticum: careum: apii ſemen: laſeris: radicem: baccas lauri fricabis. ſuffundes liquamen & vino & paſſo temperabis adiicies in caccabum olei modicum vt ferueat. obligas porcellum: lauro eximes: & ius ab oſſe tanges & inferes. Frontonianum porcellū exoſſas præduras ornas adiicies in caccabum liquamen vinum obligas faſciculum porri aneti media coctura: mittes defrictum. coctum lauas: & ſiccum mittes piper aſperges & inferes. Porcellum œno coctū porcellum præduras ornas: adiicies in caccabum oleum: liquamē: vinum: aquam obligas faſciculum porri coriandri: media coctura colorabis defricto: adiicies in mortarium piper liguſticum careum: origanum apii: ſemen: laſeris radicem: fricabis ſuffundes: liquamen. ius de ſuo ſibi vino: & paſſo temperabis: exinanies in caccabum facies vt ferueat. Cū ferbuerit a mulo obligas. porcellum compoſitum: in patina perfun

des piper asperges & inferes. Porcellum celsinianum ornas infundes pipere ruta cepa satureia succo suo: & oua infundes per auriculam & ex pipere liquamine vino modico in acetabulum temperas & sumes. Porcellum assum teres: piper: rutam: satureiam: cepam: ouorum coctorum: media liquamen: vinum: oleum: conditum bulliat conditura. porcellum inuoletari perfundes & inferes. porcellum ortolanum. porcellus ortolanus exossatur per gulam in modum iuris mittitur in eo pullus eficiatus particulatim concisus. Turdi ficedulæ eficia de pulpas sua: lucanicæ: dactyli exossati fabriles bulbi: cocleæ exemptæ: maluæ betæ: porri apium: coliculi elixi: coriandrum: piper integrum: nuclei oua quindecim super infunduntur: liquamen: pipera tum: oua mittantur tria: & consuitur & præduratur. in furno assatur. Deinde a dorso scinditur: & iure hoc perfunditur piper teritur ruta: liquamen: passum: mel oleum: modicum: cum bullierit: a mulū mittitur. Ius frigidum in porcellum ita facies. melixum teres: pip: careum anetum origanum: modice nucleos pineos: suffundes: acetum: liquamen: careotam: careotam: mel: sinape factum superstillabis: oleum: piper: asperges & inferes. Porcellum traganum: sic facies: exossas porcellum & aptabis. sicuti enococtum: & ad fumum suspendes tantum salis ollam mittes & elixas: vt coquatur. & sic eum in lance efferes: salso recente i porcello lactente: piperis vnc. i. vini eminam olei opti

mi acetabulum aceti acetabulum minus.

In leporem.

Eporem madidum i aqua percoquitur mo
l dice deinde componitur in patina ac coquẽ
dus oleo in furno. Et cũ prope sit coctus ex
alio oleo p tangito de conditura infrascripta teres pip
satureiam cepam rutã apii semen liquamen laser vinũ
& modice olei aliquoties versatur in ipsa percoquitur
conditura.

Item aliam ad eam impensam.

Vm prope tolli debeat teres piper dactilũ:
c laser vuam passam carœnum liquamen ole
um suffundes. & cum bullierit piper aspges
& inferes leporem farsum. nucleos integros amigdo
la nuces siue glandes concisas: pipis grana solida pul
pa de ipso lepore & ouis fractis: obligatur de omento
porcino i furno. Sic item impensam facies: rutam pip
satis cepã satureiã dactilos liquamen carœnũ vel con
ditum diu cum bulliat donec spisset & sic pfunditur.
sed lepus in piperatc liquamine & lasere maneat. Ius
album in assum leporẽ piper ligusticũ cuminũ apii se
men ouí duri medium trituram colligis: & facies glo
bũ extra. In caccabulo coques liquamen vinum oleũ
acetum modice cepullã cõcisã: postea globulũ cõdim
tũ mittes: & agitabis origão vl satureia si opus fuerit

a mulas. Aliter in leporē ex sanguine & iecinoꝝ & pu monibus leporinis minuta: adiicies in caccabū liqua men & oleum cocturam porrum & coriādrum minu tatim concides. Iecinora et pulmones in caccabū mit tes. Cum cocta fuerint teres piper: cumínum: corian drum: laseris radicem mentā rutam: puleium: suffun des acetum: adiicies iecinora leporum & sanguinem teres mel: & de suo sibi aceto temperabis. Exinanies i caccabū pulmones leporum minutatim concisos in eundem caccabum mittes. facies vt ferueat. Cum fer buerit a mulo obligas piper asperges & iferes. Aliter leporem ex suo iure leporem curas exossas ornas mit tes in caccabum: adiicies oleo: liquamen: cocturam: fasciculum: porri: coriandrum: anetum: dum coqui tur: adiicies in mortarium: piper: ligusticum: cuminū coriandri: semen: laseris: radicem: cepam: aridā: men tam: rutam: apii semen fricabis: suffundes liquamen: adiicies mel: ius: de suo sibi: defricto aceto tēperabis. facies vt ferueat: cum ferbuerit a mulo obligabis: ex ornas. Ius perfundes asperges & inferes: leporem pas senianum: leporem curas exossas extensum ornas sus pēdes ad furnum. Cum colorauerit facies vt dimidia coquatur. lauas asperges salem: massam cœnogari tan ges. adiicies in mortarium: piper: liguslicum: fricabis suffundes: liquamen: vinum: & oleum: modicum: fa cies: vt ferueat. Cum ferbuerit: a mulo obligas: lepo rem: assum: a dorso tangis: piper asperges: & inferes.

Leporem eſiciatum eadem coctura condies: pulpam nucleos infuſos admiſces: omento teges vel carta colliges lacimas & ſurcula: leporem farſilem: leporem curas: ornas: quadratum imponis. adiicies in mortariū piper: liguſticum: origanum: ſuffundes liquamē: adiicies iecinora gallinarum cocta: cerebella cocta pulpā conciſam: oua cruda tria liquamine temperabis. omēto teges & carta & ſurculas lento igni ſubaſſas. adiicies in mortarium piper liguſticū fricabis: ſuffundes: liquamen: vino & liquamine temperabis: facies vt ferueat: Cum ferbuerit a mulo obligas: & leporem ſubaſſatum perfundes: piper aſperges & inferes. Leporē aliter elixum ornas. adiicies in lance: oleum: liquamē: acetum paſſum: cepam: concidet & rutam viridem. timum ſubcultratum & ſic apponis leporis conditura: teritur piper. ruta cepulla & iecur leporis: liquamen: carenum: paſſum olei modicum a mulum cum bullit leporem ſucco ſparſum: & hunc percondies ſicut hedum tarpeianum. antequam coquatur ornatus ſuitur piper rutam ſatureiam cepā timum: modicum: liquamine collues. poſtea in furnum coques: & impenſam talem circumſparges: piperis ſemiunciam: rutam: cepam: ſatureiam: dactylos. iiii. vuam paſſam: iuſcum coloratum ſuper vatillum: vinum: oleum: liquamen: carœnum frequenter tangitur: ut condituram ſuam: omnem tollat poſtea ex pipere ſicco in diſco ſumitur. Aliter leporem conditum coques ex vino liquamine:

aqua ſinape: modicum: aneto porro: cum capillo ſuo cum ſe coxerit: condies piper: ſatureiam: cepe: rotundum dactylos: damaſcena duo: vinum: liquamen: carœnum olei modice ſtringatur a mulo: modicum bulliat. conditur lepus in patina perfunditur.

Glires.

Glires iſicio porcino: item pulpis ex oi membro glirium erit trito cum pipere nucleis: laſere: liquamine farcies glires: & ſutos in tegula poſitos mittes in furnum: aut farſos in clibano coques.

Explicit Apicii tetrapus liber octauus.

Incipit eiuſdem talaſſa liber nonus.

In locuſta & cappari.
In torpedine.
In loligine.
In ſepiis.
In polipo.
In oſtreis.
Omne genus conchiliorum.
In echino.
In merulis.
In ſarda cordula.
Embractum baianum.

In locuſta & cappari.

In locusta & cappari induta: cepam: pallacanam concisam eius: pip: liguſticū: careū: cumiaum: careotam: mel: acetum: vinum: liquamen: oleum: defrictum. hoc ius adiicito sinapi in elixuris. locustas sic facies. aperiuntur locustæ vt asso let cum testa sua. & infunduntur eis piperatum coryandratum: & sic in craticula assantur. Cum siccauerit adiicies eis in craticula: quoties siccauerint: quousq; assantur. locusta elixa cum cuminato bene inferes: piper: liguſticum: petroselinum: mentam: siccam: cumi num: pluſculum: mel: acetum: liquamen: si voles folium & malobatrum addes. Aliter locusta eficia de cauda eius sic facies folium noci: vuam prius demes & elixas. Deinde pulpam concides: & cum liquamine: pipere & ouis eficia formabis. In locusta elixa piper: cuminum: ruta mel: acetum: liquamen: & oleum. Aliter in locusta piper: liguſticum: cuminum: mentam: rutā nucleos: mel: acetum: liquamen: & vinum.

In torpedine.

In torpedine teritur piper: ruta cepulla arida: mel: liquamen: passum: vinum: modice olei boni guttas cum bullire cœperit: a mulo oblīgas. In torpedine elixa piper: liguſticum: petroselinum: mentam: origanum: ouí medium: mel: liquamen: passum: vinum: oleum si voles addes sinape acetum. Si calidum volueris vuam passam addes.

In loligine.

i N loligine in patina teres piper: rutam: mel modicum liquamen: carœnũ: olei guttas.

In loligine farsile piper: ligusticum: coryandrum: apii sem̃: oui vitellũ: mel: acetũ: liquam̃ vinũ & oleũ obligabis.

In sepiis.

i N sepia farsile piper: ligusticũ: apii sem̃: careũ: mel liquam̃: vini condim̃ta coctiua calefacies. & sic aperies sepiã & perfundes sic facies eã sepiã coctã cerebella elixa eneruata teres cũ pipere. cui cõmisces oua cruda. quod satis erit piper ĩtegrũ esicia minuta & sicco sues & in bullientem ollã mittes ita vt coire ĩpensa possit. Sepias elixas ab alieno frigidam misces cũ pipere lasere liquamine nucleis oua & condies vt voles. Aliter sepias piper ligusticum cuminum coryandrum viridem mentam aridã oui vitellũ mel liquam̃ vinũ acetũ & oleũ modicũ. & vbi bullierit a mulo obligas.

In polipo.

i N polipo pipere liquamine lasere inferes.

In ostreis.

i N ostreis piper ligusticũ oui uitellum acetũ liquamen oleũ & vinum si volueris & mel addes.

In omne genus conchiliorꝝ.

Nomne genus conchiliorum piper: liguſti
i cum: petroſelinum: mentam: ſiccam: cumi
num: pluſculum: mel: liquamen: ſi voles fo-
lium & malobatrum addes. In echino.

Nechino accipies pultarium nouum olcū:
i modicum: liquamen: vinum: dulce: piper:
minutum facies vt ferueat: cum ferbuerit i
ſingulos echinos mittes: agitabis: ter bulliat. cum co
xeris piper: aſperges & inferes. Aliter echino piper to
ſtum: modice: mentam: ſiccam: mulſum: liquamen:
ſpicam indicam: & folium: Aliter echino totum mit-
tes. addes folium piper mel liquamē olei modice: oua
& ſic obligas. intermoſpodio coques: piper: aſperges
& inferes. In echino ſalſo: echinum ſalſum cum liqua
mine optimum carœno pipere temperabis & appo-
nes. Aliter echinus ſalis: liquamen: optimum admi-
ſces: & quaſi recentes aptabunt. ita vt a balneo ſumi
poſſint. In merulis.

Nmerulis liquamen porrum conciſum cu
i minum paſſum ſatureiam: vini miſtum fa-
cies aquati ius: & ibi merulos coques.

In ſarda cordula.

Nſardis ſardam farſilem ſic facere oportet
i ſarda exoſſatur & teritur. puleium cum pi-
peris grana mentā nuces mel: ipletur & cō
ſuitur: inuoluitur in carta: & ſic ſupra vaporem ignis i
opeulo: cōponitur. Cōditur ex oleo careno allego. Sar

da ita fit. coqtur sarda: exossat̃ teritur pipe ligustico: timo origano rutã careotã melle: & in vasculo ouis in cisis ornatur. Impẽsa vinum modice acetũ defrictum & oleum viride. Ius in sarda piper origanum mentam cepã aceti modicũ & oleum. Ius in sarda pip ligusticũ apii semen mentã rutam careotam: mel: acetũ vinum & oleum. Cõuenit & in sarda. Ius in mugile salso pip: ligusticum cuminum: cepa: menta: ruta: calua: careota: mel: acetum sinape & oleũ. Aliter ius in mugile salso pip origanũ eruca menta ruta calua careota: mel: oleum: acetum: Ius in siluro in pelapide & in tino salis piper ligusticum: cuminum: cepam: mentam: rutam: caluam: careotam: mel: acetum sinape: oleum. Ius in mulo tarico piper rutam cepam dactylum sinapi trito commisces echino oleo. & sic perfundes. piscem frictum vel assatum salsum sine salso. Iecur coques teres & mittes piper: aut liquamen: aut salem addes oleum iecur leporis aut hedi aut agni aut pulli. & si volueris ĩ formella piscẽ formabis oleũ viride supra adiicies. alr̃ vice salsi cuminũ pip liq̃m̃ teres & passũ modice vl̃ carẽi: & nuces tritas plurias misces: & simul ɔteres et salsa redde. fũdes oleũ modice supstillabis hoc ægr̃ stõachũ valde r̃ficit & digestionẽ facit. Embractũ baianũ

Mbractũ baianũ ostreas minutas sphondi
e los vrticas ĩ caccabũ mittes nucleos tostos cõcisos rutam: apiũ: piper coriãdrum cuminum passum liquamen careotam oleum.

Explícit Apícíí talaſſa líber nonus.

Incípit eíus alíeus vel alíeutícon líber decímus.

In píſcíbus díuerſís.

In murenam.

In anguíllam.

In píſcíbus varíís.

Vs díabota non ín píſce fríxo. píſcem quẽlí bet curas ſaluas: friges: teres: piper cuminũ coríandrí ſemen laſerís radícẽ oríganũ rurã fricabís ſuffundes acetum: adíícies careotã mel defrictum oleum líquamẽ tẽperabís. refundes ín caccabũ facias vt ferueat. Cũ ferbuerít píſcem frictũ pfundes. piper aſperges & ínferes. Ius ín píſce elíxo pip: liguſtícum cuminũ cepullã oríganũ: nucleos careotam mel acetũ líquamẽ ſinapí oleũ modice: ius calídum: ſi velís vuam paſſam. Aliter ín píſce elíxo teres píp liguſticũ coríandrum víridẽ ſatureíam cepã ouorum vitella cocta paſſum acetũ oleum & líquamen. Ius ĩ píſce elíxo píſcem curabís díligenter mittes ín mortaríũ ſalẽ. coríandrí ſemen conteres: bene volues: eũ adíícies ĩ patínã coopís gipſabís coqs ín furno. Cũ coctus fuerít tolles aceto acerrimo aſpges et íferes. Alíus ĩ píſce elíxo cũ curaueris píſcẽ adíícies ĩ ſartagínẽ ſemẽ: aquã anetũ víridẽ: & ípſum píſcẽ: cũ coctus fuerít aſpges aceto & ínferes. Ius alexandrínũ ín píſce aſſo: píp cepam ſiccam: liguſticum: cuminum: oríganũ: apíí ſemñ: pruna

damaſcena enucleata mitis acetum liquamẽ defrictũ oleũ & coques. Aliter ius alexãdrinum i piſce aſſo. piper liguſticum coryandrum viridem vuã paſſam enucleatam: vinum paſſum: liquamen oleum & coques. Aliter ius alexandrinum in piſce aſſo piper liguſticũ: coriãdrum viridem cepam damaſcena enucleata paſſum liquamen oleum acetum & coques. Ius in cõgro aſſa piper liguſticum cuminum frictum origanum cepam ſiccam: ouorum vitella cocta: vinũ mulſum: acetum liquamen defrictum & coques. Ius in carnutam piper liguſticum origanum: cepã: vuam paſſam: enucleatam vinum mel acetum liquamen oleũ & coques Ius i mullos aſſos piper: liguſticum rutam mel nucleos acetum vinum liquamen oleum modice ealefacies & perfundes. Aliter ius in mullos aſſos rutam mentã coriandrum phœniculum omnia viridia piper liguſticum mel liquamen & oleum modice. Ius in pelamide aſſa pip liguſticũ origanũ coriandrum viridem cepã: vuam paſſam acetũ liquamen defrictum oleum & coques. hoc ius conuenis in elixa ſi uis & mel addes. Ius in percam piper: liguſticum: cuminum: frictum: cepam pruna damaſcena enucleata vinum mulſum acetum oleum: defrictum & coques. In piſce rubellione: piper: liguſticum: careum: ſerpillum: apii ſemen: cepã ſiccam: vinum: paſſum: acetum: liquamen: oleum: a mulo obligas. Ius in murena aſſa: piper: liguſticum: ſatureiam: croco magna: cepa: pruna damaſcena enu

cleata vinum:mulsum:acetum liquamen: defrictum: oleum & coques. Aliter ius in murena assa piper:liguſticum:pruna damascena: vinum mulsum:acetum:liquamen defrictum oleum & coques. Aliter ius in murena assa piper:liguſticum:nepam montanam:coriãdri:semen:cepam:nucleos:pineos mel:acetum:liquamen:oleum:& coques. Aliter ius in murena elixa pip liguſticum:careum:apii semen:coriandrum: mentã: aridam:nucleos pineos rutam:mel:acetum:vinum:liquamen:oleum modice calefacies & a mulo obligas. Ius in murena elixa piper:liguſticum:careum: cuminum:nucleos:careotam:sinape:mel:acetum:liquamñ oleum defrictum. Ius in pisce elixo. piper:liguſticum: petroselinum:origanum:cepam:aridam:mel: acetũ: liquamen:vinum:oleum modice:cum bullierit: a mulo obligas & in lance iferes. Aliter ius in murena elixa piper:liguſticum:acetum:apii semẽ:rus syriacum:careotam:mel:acetum:liquamen:oleum:sinape: defrictum. Ius i lacertos elixos piper:liguſticum: cuminũ: rutam viridem:cepam:mel:acetum:liquamen: oleũ: modice cũ bullierit:a mulo obligas. Ius in pisce assо: piper:liguſticum:timum:coriandrum:viridem: mel: acetum:liquamen:vinum:oleum: defrictnm calefacies: & zitabis rutæ surculo: & obligabis a mulo. Ius in tino :piper:cuminũ:timum: coriandrum : cepam: vuam passam:acetum :mel:vinum:oleum:calefacies a mulo obligas. Ius in tino elixo piper:liguſticum:ti,

mum:condimenta mortaria cepam:careotam:mel:
acetum:liquamen:& oleum:& sinape. Ius in dentice
asso piper:ligusticum:coriandrum:mentam:rutã:ari
dam malum cidoniũ coctũ vel vinũ:liquamẽ oleũ cale
facies a mulo obligabis.

In pisce aurata:piper:ligusticum:careum:origanũ:
rutæ baccam:oui vitellum:mel:acetum:oleum:vinũ:
liquamen:cale facies sic vteris. Ius in pisce aurata assa
piper:coriandrum:mentam:aridam:apii:semen: ce-
pam:vuam passam:mel:acetum: vinum: liquamen:
& oleum. Ius in scorpione elixo piper careum:petrose
linum:careotam:mel:acetum:liquamen:sinape oleũ
defrictum. In pisce cœnogarum:teres:piper:rutã: mel
cõmisces:passum:liquamen:carœnum:& igni mollis
simo calefacies. In pisce cœnogarũ vt supra facies:cum
bullierit:a mulo obligabis. In anguilla:piper:ligusti-
cum:apii semen:anetum:rus syriacum:mel: acetum:
liquamen:oleum:sinape:& defrictum. Ius in anguil-
lam:piper:liguslicum:ius syriacum:mentam: siccã:
rutæ:baccas:ouorum:vitella coctum:mulsum:acetũ
liquamen:oleũ coques.

Explicit eiusdem Apicii alieus liber decimus &
vltimus.

FINIS.

Antonius mota Ad vulgus.

Plaudite fartores: cætari: plaudite ventres
Plaudite mystili tecta per vncta coqui
Pila sit albanis quæcunq; ornata lagænis
Pingue suum copo limen obesus amet
Occupat insubres altissimus ille nepotum
Gurges & vndantes auget & vrget aquas
Millia sex ventri qui fixit Apicius alto
Inde timens: sumpsit dira venena: famem.

Ioannes salandus lectori.

Accipe quisquis amas irritamenta palati:
Precepta: & leges: oxigarumq; nouum:
Condiderat caput: & stygias penitrauerat vndas
Celius: in lucem nec rediturus erat:
Nunc teritur dextra versatus Apicius omni
Vrbem habet: & tectum qui perigrinus erat:
Acceptum motte nostro debebis: & ipsi
Immortalis erit gratia: laus & honor:
Per quem non licuit celebri caruisse nepote:
Per quem dehinc fugiet lingua latina situm.

Impressum Mediolani per magistrum Guilermum Signerre Rothomagensem Anno dñi. Mccccl xxxx viii. die. xx. mensis Ianuarii.

Apicius
"
Incun.
1498
.A6